

Handläggare: Lena Skott
Telefon: 508 20 032

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse med bokslut 2009

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsberättelsen med bokslut 2009 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär ombudgetering med 1,5 miljoner kronor för statliga medel för ny vårdform inom socialpsykiatri.
3. Stadsdelsnämnden begär ombudgetering med 0,4 miljoner kronor för sjukfrånvaroprojekt.
4. Stadsdelsnämnden begär ombudgetering med 0,2 miljoner kronor för investeringsmedel för parker.
5. Stadsdelsnämnden godkänner beredningen av skrivelsen om demokratiarbete, från stadsdelsnämndens sammanträde 2007-06-14.
6. Stadsdelsnämnden godkänner redogörelse av genomfört uppdrag om information till allmänheten vid upprustningar av lekparkar och parklekar, från stadsdelsnämndens sammanträde 2009-10-22.

BrittMarie Kyndel

T.f stadsdelsdirektör

Lena Holmdahl

Ekonomichef

Ärendets beredning

Verksamhetsberättelsen har tagits fram av ekonomiavdelningen i samarbete med övriga avdelningar. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 2 februari. Pensionärs- och handikapprådet kommer att behandla ärendet den 5 respektive den 8 februari.

Sammanfattande analys

Förvaltningen bedömer utifrån det gångna årets genomförda arbete att stadsdelsnämnden har bidragit till uppfyllelse av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och Vision 2030. Merparten av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena och stadsdelsnämndens egna mål har uppfyllts, liksom merparten av årsmålen för indikatorerna. Med något enstaka undantag har kommunfullmäktiges s.k. aktiviteter genomförts som planerat.

Ett av inriktningsmålen är att *stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva*. Nämndens verksamhet visar ett överskott om 11,4 miljoner kronor efter överföring till resultatfond. Det motsvarar en budgetföljsamhet om 99,4 % av hela nettobudgeten på 1,9 miljarder kronor.

Förvaltningen har bidragit till inriktningsmålet *Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök* genom fortsatt arbete utifrån nämndens utvecklingsstrategi, exempelvis företagarråd och insatser kring utemiljön. Förvaltningen har deltagit i de samråd med medborgare som sker kring parker och planärenden samt i arbetet kring stadens satsning Söderortsvisionen. Insatser utifrån nämndens miljöplan har genomförts under året, exempelvis för ökad återvinning av matavfall inom förskolorna.

Den rådande lågkonjunkturen har försvårat arbetet att nå målen inom området ekonomiskt bistånd. Förvaltningen har under 2009 haft fokus på unga vuxna och personer som har haft ekonomiskt bistånd länge.

En mängd aktiviteter har pågått under året för att utveckla och förbättra kvaliteten i omsorgen och den enskildes möjligheter till inflytande, vilket bidragit till uppfyllelsen av inriktningsmålet *Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras*. Att arbetet ger resultat bekräftas bland annat av brukarundersökningar. Av de fyra verksamheter som tävlade i kvalitetsutmärkelsen erhöll enheten Snösätra förskolor ett hedersomnämmande.

Under året har 12 nya förskoleavdelningar startat och barnomsorgsgarantin har hållits. Tio nya omsorgslägenheter för personer med funktionsnedsättning har öppnats. Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning har ett kvalitets- och ledningssystem tagits fram för det systematiska kvalitetsarbetet. Inom äldreomsorgen har stort fokus lagts på kompetensutveckling och arbetet med dokumentation. Verksamheterna inom individ- och familjeomsorgen har strävat efter att hitta lösningar i närområdet och öppenvård har varit en prioriterad vårdform.

Ett flertal upphandlingar av utförarverksamheter har genomförts och påbörjats under 2009 med utgångspunkt från nämndens aktivitetsplan.

Sjukfrånvaron har minskat från 9,3 % år 2008 till 7,9 % och nöjd-medarbetar-index (NMI) har ökat från 56 till 60 under 2009. Förvaltningen har bland annat fokuserat på det systematiska arbetsmiljöarbetet och på att utveckla ledarskapet.

Ett särskilt projekt har pågått för att minska sjukfrånvaron med fokus på långtidssjukskrivningar.

Nämndens arbete under året

Nämndens sammansättning

Nämnden har bestått av 13 ledamöter och 13 ersättare enligt nedan.

Ledamöter	Ersättare
Andreas Sturesson (kd) ordförande	Gustav Johansson (m) t.o.m.juli
Magnus Dannqvist (s), vice ordförande	Boris Kalanovic (m)
Magnus Bock (m)	Joakim Gräns (m)
Annika Davidsson (m)	Björn Holmberg (m)
Niklas Kristoffersson t.o.m. juni (m)	Vakant (m) t.o.m feb
Eva Solberg (m)	Ellinor Johansson (m) fr.o.m. mars
Christian Jobrant (m)	Peter Backlund (fp)
Gustav Johansson (m) fr.o.m. augusti	Claes Karlsson (kd)
Lena Kling (fp)	Lars-Göran Carlsson (s)
Mervi Mäkinen Andersson (s)	Arne Ahlström (s)
Lennart Pöppel (s)	Parvin Araghi (s)
Sonja Mogert (s)	Linnéa Björnstad (s)
Rosa Lundmark (v)	Marie Antman (v)
Jonas Eklund (mp)	Åsa Öckerman (mp)

Nämndens sammanträden

Stadsdelsnämnden har sammanträtt 12 gånger under året. Alla sammanträden har varit öppna för allmänheten och hållits i förvaltningens lokaler på Slakthusplan 4. Nämndens sammanträden har föregåtts av ett öppet möte veckan före sammanträdesdagen då medborgarna inbjudits för information och diskussion utifrån särskilda teman som Söderortsvisionen, nya planprojekt i stadsdelen, kvinnofridsfrågor, förskolans pedagogiska arbete, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, närpolisens arbete i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelar, äldreomsorgsfrågor samt verksamhetsplan och verksamhetsberättelse för nämndens arbete. Antal besökande medborgare har varierat mellan ett fåtal till som mest ca 50 personer.

Viktiga ärenden

Förutom verksamhetsplan, tertiärrapporter och verksamhetsberättelse, medborgarförslag och remissvar har nämnden beslutat om föreningsbidrag, inrättande av ny gruppboende med särskild service för funktionshindrade och upphandlingar av ett antal utförarverksamheter, till exempel driften av Vantörs gruppboende, fritidsområde 1 och 2 samt Enskededalens servicehus och Skogsglädjas demensgruppboende. Vidare har nämnden beslutat om att delta i ett antal gemensamma upphandlingar, exempelvis sommarkoloniverksamhet, skötsel av plaskdammar, hantverkstjänster, handledartjänster, städtjänster samt bemanningstjänster vid tillfälliga vakanser inom äldreomsorgen och stöd och

service till personer med funktionsnedsättning. Flera ärenden har gällt inrättande av nya förskolor.

Social delegationen

Sociala delegationen, sammansatt av fem ledamöter och fyra ersättare ur nämnden har beslutat i ärenden som rör myndighetsutövning mot enskild person. Delegationen har sammanträtt vid 21 tillfällen.

Stadsdelsnämndens pensionärsråd och handikappråd

Råden har sammanträtt regelbundet under året för att behandla frågor som hör till respektive råds intresseområde.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

En av de viktigaste prioriteringarna under det gångna året för att bidra till inriktningsmålet har varit det fortsatta arbetet med att genomföra konkurrensutsättningen med utgångspunkt från nämndens aktivitetsplan. Ett antal upphandlingar av utförarverksamheter har avslutats under året och nya har påbörjats.

En annan viktig prioritering har varit att inom arbetet med ekonomiskt bistånd ha fokus på unga vuxna och personer som har haft ekonomiskt bistånd länge. Nya rutiner har införts under 2009 för att motverka felaktiga utbetalningar (FUT) av försörjningsstöd.

Förvaltningens verksamheter har följt nämndens miljöplan för 2009 och en hög måluppfyllelse kan konstateras för nämndens årsmål för indikatorerna. Under det gångna året har särskilt fokus lagts på att öka andelen verksamheter som sorterar matavfall för biologisk behandling. Likaså bör framhållas det aktiva arbetet kopplat till nämndens relativt stora fordonspark av miljöbilar. Förvaltningens bilpool har bidragit till att antalet bilar totalt sett har minskat med 3 st.

Barn, unga och äldre inklusive personer med funktionsnedsättning har getts möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur. Arbeta har pågått för att öka tillgängligheten till det lokala kulturutbudet genom att exempelvis att sprida olika kulturevenemang i stadsdelen och genom att verka för att föreställningar ska vara tillgängliga för funktionshindrade. Tillgänglighetsaspekter i övrigt kommer in i den verksamhet som omsorgen om funktionsnedsatta bedriver. Tillgängligheten har bevakats i park- och stadsmiljöfrågor och genom att synpunkter kring olika nämndärenden har inhämtats från handikapprådet.

Olika trygghetsfrämjande insatser har genomförts det gångna året; kvinnofridsteam, brandskyddsutbildningar, trygghetsvandringar och parkupprustningar.

Samtliga s.k. aktiviteter med sluttid december 2009 har genomförts och för fleråriga aktiviteter pågår arbetet i huvudsak enligt planering. För de senare ska verksamhet som bedrivits under året kommenteras, enligt stadsledningskontorets anvisningar. Exempel på detta redovisas löpande vid respektive aktivitet.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

● Uppfylls helt

Arbetet för att bidra till måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål har fortgått enligt planering under 2009. Förvaltningen bedömer att målet uppfylls

helt då konkurrensutsättning skett enligt nämndens aktivitetsplan vilken omfattar flertalet av utförarverksamheterna. Årsmålet för indikatorn om andel upphandlad verksamhet har nåtts med stor marginal.

Under året har följande upphandlingar genomförts och påbörjats gällande utförarverksamheterna:

Genomförda upphandlingar

- Vantörs gruppbostäder
- Fritidsområde 1 och 2
- Enschedalens servicehus och Skogsgläntans demensgruppboende
- Stureby vård- och omsorgsboende (central upphandling, egenregianbudet vann varför upphandlingen avbröts)
- Korttidshem för personer med funktionsnedsättning
- Personliga ombud (genomfördes av socialtjänstförvaltningen)

Pågående

- Daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning, nämnden beslutade om förfrågningsunderlaget december 2009
- Mårtensgårdens vård- och omsorgsboende (central upphandling), nämnden beslutade om förfrågningsunderlaget december 2009
- Skötsel av plaskdammar, duschar och vattenanläggningar på parkmark (gemensam upphandling), nämnden beslutade om förfrågningsunderlaget december 2009

Uppföljning av nämndens aktivitetsplan lämnas även under rubriken "Övrigt" i ekonomiavsnittet 3.1.

Därutöver vill förvaltningen lyfta fram övrigt arbete som varit väsentligt för måluppfyllelsen. Förvaltningen har arbetat efter den lokala utvecklingsstrategin (reviderades i april 2009), som bland annat innehåller frågor kring utemiljö, medborgardeltagande samt företagande och arbetsmarknad. Under året har fyra möten med företagarrådet hållits. Teman för årets möten har varit Trygghet och trivsel, Söderortsvisionen samt Kommunikationer och infrastruktur. Förvaltningen har bjudit in representanter från polisen, stadsledningskontoret och stadsbyggnadskontoret till dessa möten.

Som ett gott exempel på bidrag till måluppfyllelsen ur ett lokalt näringslivsperspektiv kan nämnas att förvaltningen under året har fortsatt sitt samarbete med bland andra Micasa, Svenska Bostäder, trafikkontoret och lokala företagare för att se över hur Sandsborgs centrum kan utvecklas. Arbetet har framförallt handlat om att skapa en mer välkomnande utemiljö i centrumområdet. Arbetsgruppen kommer att fortsätta träffas under 2010.

Andel upphandlad	30,77 %	26 %	30 %	2009
• verksamhet i konkurrens (alla nämnder)				

NÄMNDMÅL:

All utförarverksamhet ska konkurrensutsättas

• Uppfylls helt

Förvaltningen har genomfört de upphandlingar som anges i nämndens aktivitetsplan (se redovisning vid kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet ovan samt under rubriken "Övrigt" i ekonomiavsnittet).

Företagarrådet ska träffas minst fyra gånger per år	2009-01-01	2009-12-31
Förvaltningen deltar i gemensamma upphandlingar för till exempel vård- och omsorgsboende	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Förvaltningen ska stödja medarbetare som vill knoppa av verksamhet

• Uppfylls helt

Förvaltningens administration har under året givit stöd till medarbetare som varit intresserade av personalövertagande av verksamhet på marknadsmässiga villkor, bland annat genom information om stadsledningskontorets enhet för kvalitetsutveckling och det stöd som erbjuds där. Förvaltningen har också stöttat intresserade genom att bidra med kostnadsunderlag och andra underlag gällande upphandling, exempelvis förfrågningsunderlag inom aktuellt verksamhetsområde. Personalövertagande i samband med upphandling har under året genomförts avseende Svedmyrabadet och Fritidsområde 1 och 2. I bägge fall har chefer/medarbetare inom verksamheterna startat företag och lagt anbud som sedan vunnit i upphandlingarna.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Jobb istället för bidrag

✓ Uppfylls delvis

Nämnden bedöms ha bidragit delvis till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet. I januari 2009 var antalet bidragshushåll 1 482.

Antalet hushåll ökade under årets första månader för att nå sin kulmen i april med 1 642 bidragshushåll. Under årets andra halvår sjönk antalet hushåll för att åter börja stiga i oktober. I december var antalet bidragshushåll 1 559. Det genomsnittliga antalet bidragshushåll 2009 uppgick till 1 564 per månad och kan jämföras med 1 449 per månad år 2008.

Kostnaderna för biståndet följer samma trend och var i januari ca 12,1 miljoner kronor, i april 13,3 miljoner kronor och i december preliminärt 12,5 miljoner kronor, enligt statistik från utrednings- och statistikkontoret (USK).

Inflödet av nya ärenden till mottagningsenheten för försörjningsstöd har ökat under året. Det främsta skälet är lågkonjunkturen som främst slagit mot dem som har det svårast att ta sig in på arbetsmarknaden; unga utan arbetslivserfarenhet, utlandsfödda och människor med olika arbetshinder. De som har förlorat sina arbeten är de med osäkra anställningar såsom vikariat och timtidsanställningar.

För att motverka felaktiga utbetalningar har en ny rutin införts under året både på mottagnings- och försörjningsstödsenheten. Rutinen innebär att alla personer som har andrahands- eller inneboendekontrakt har fått ett spontant hembesök för att säkerställa att personen ifråga bor i stadsdelen och på den uppgivna adressen. Ett flertal av dessa hembesök har resulterat i att ansökan om försörjningsstöd helt eller delvis har avslagits. Under 2009 har 72 utredningar avseende felaktiga utbetalningar inletts (FUT). Av dessa har 14 utredningar lett till polisanmälan.

Under hösten genomförde revisionskontoret en granskning av stadens Jobbtorg. I samband med denna gjordes en aktgranskning på försörjningsstödsenheterna och denna visade att alla ärenden hade både grundutredning och arbetsplan vilket visar att förvaltningen väl uppfyller sitt uppdrag.

Av stadsdelens barn lever 7,5 % i familjer som är beroende av försörjningsstöd, vilket är något lägre än vad som uppskattades från årets början.

Barnperspektivet har beaktats vid beslut om ekonomiskt bistånd. Det bästa för barnen är att föräldrarna får stöd att bryta sin arbetslöshet så att familjen kan få en fungerande social samvaro med arbete och barnomsorg.

Levande familjer	Personer totalt	Andel beroende	Andel beroende	Andel beroende
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	3,6 %	4 %	3,5 %	Årsredovisning 2009

Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare	64,2 %	64 %	62 %	Årsredovisning 2009
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	91 st	100 st	1 400 st	Årsredovisning 2009
Kommentar: Årsmålet för praktikplatser höjdes från 80 till 100 i tertialrapport 1. Detta mål har inte uppnåtts men antalet praktikplatser ökade från 64 till 91 under den sista tertialen.				
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	7,5 %	8 %	6,0 %	Årsredovisning 2009
Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion exkl. flyktingar som flyttat till annan kommun	56,5 %	50 %	50 %	Årsredovisning 2009
Gemensamt med Jobbtorg Stockholm och försäkringskassan ta fram metoder för bedömning av arbetsförmåga hos individen	2009-01-01	2009-12-31		
Stadsdelsnämnderna ska minska behovet av och förkorta tiden för bidrag genom individuella lösningar och tidiga insatser	2008-01-01	2010-12-31		
Kommentar: Förvaltningen har utvecklat arbetssätt och samverkan med andra instanser. En konsultläkare har stöttat handläggarna i bedömningen av oklara sjukintyg.				
Utarbeta rutiner för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd	2008-01-01	2010-12-31		
Kommentar: En person är anställd som samordnare och handläggare för att utreda felaktiga utbetalningar samt se över rutiner för att förhindra felaktigheter.				

NÄMNDMÅL:

Andelen flyktingar som är självförsörjande efter introduktionen ska öka

✓ Uppfylls delvis

Andelen flyktingar som är självförsörjande efter den 18 månader långa introduktionsperioden uppgår till 56,5 % vilket innebär att nämnden nått årsmålet för indikatorn. Statistiken för 2008 är inte tillförlitlig vilket gör bedömningen kring uppfyllelsen av nämndmålet osäker.

Flyktingsekreterarna har haft trepartssamtal med andra aktörer såsom Jobbtorg och olika vårdgivare. Genom kontinuerlig information och motiverande samtal har handläggarna arbetat med att stötta flyktingarna till egen försörjning.

Antalet inskrivna i flyktingmottagandet har kontinuerligt sjunkit under året varför verksamhetens omfattning har anpassats för att minska kostnaderna.

NÄMNDMÅL:

Andelen personer i befolkningen med ett långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska

● Uppfylls helt

Andelen personer som har haft ekonomiskt bistånd i mer än 9 månader uppgår i stadsdelen till 64,2 procent vilket innebär att årsmålet på 64 procent får anses vara uppfyllt. Ett arbete har pågått under hela året med att bland annat ta fram en bättre arbetsplan/kartlägningsformulär. En genomgång pågår av alla ärenden där personer har haft bistånd i mer än tre år. För ungdomsgruppen har arbetsplanen införts för de unga människor som haft bistånd längre än nio månader. Arbetsplanen ska fyllas i tillsammans med den sökande vilket förhoppningsvis ger bättre förutsättningar för att den som haft ett långvarigt försörjningsstöd ska bli mer delaktig i planeringen.

Även sjukintygen har utvecklats såtillvida att landstinget (vårdcentral och psykiatri) kompletterar intygen med en beskrivning av den långtidssjukskrivnes rehabiliteringsbehov och möjlighet att delta i aktiviteter. En förtroendeläkare har under året använts som konsult i bedömningen av sjukintyg.

Ärendens rubrik	Startdatum	Slutdatum	Avslut
Enheterna ska utveckla metoder och öka samverkan kring personer med långvarigt ekonomisk bistånd.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:
Andelen unga vuxna i befolkningen som får ekonomiskt bistånd ska minska

■ Uppfylls inte

På grund av rådande lågkonjunktur finns stora svårigheter för unga personer att komma in på arbetsmarknaden. Andelen unga vuxna som får ekonomiskt bistånd varierar något mellan 12,5 -13,5 % under året. Gruppen är prioriterad genom att en särskild ungdomsgrupp finns inom försörjningsstödsenheten. Arbetet sker i stor utsträckning i samarbete med Jobbtorg, som också prioriterar ungdomar. Socialsekreterarna har täta besök med ungdomarna och genomför trepartssamtal där även vårdcentral och psykiatri ofta deltar. Det är viktigt att genom motivationsarbete hitta ungdomarnas egen drivkraft till försörjning.

Nämndens indikatorer	På föräns antal	Årsmål	År
Andelen unga vuxna i befolkningen som får ekonomiskt bistånd.	12,74 %	11 %	2009

Kommentar: Situationen på arbetsmarknaden innebär svårigheter att få arbete, särskilt för unga som ännu inte har etablerat sig på arbetsmarknaden. Samverkan mellan socialtjänst, försäkringskassa och vårdcentraler behöver förstärkas generellt för att unga ska komma ut i arbete eller aktiviteter.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

● Uppfylls helt

Förvaltningens verksamheter har under året arbetat efter miljöplanen som bygger på Stockholms miljöprogram och innehåller mål och aktiviteter gällande bland annat miljöeffektiva transporter, miljöeffektiv avfallshantering och hållbar energianvändning.

Totalt sett har antalet bilar som förvaltningen leasar och/eller äger minskat under året, bland annat till följd av den bilpool som startades hösten 2008 vid förvaltningskontoret. Andelen miljöbilar är vid årets slut 96 %, endast en bil kvarstår att byta. Under året har flertalet av förvaltningens bilar övergått till att köras med dubbfria däck vintertid. Enbart en av förvaltningens bilar har idag dubbdäck vintertid.

Andelen förnyelsebart drivmedel i förvaltningens etanol- och fordonsgasbilar är 87 %, baserat på uppgifter inhämtade från bensinbolagen. Enligt den mätmetod som bygger på konteringen i Agresso och som anges i ILS-webben för indikatorn, är andelen istället 49 %. Det låga värdet förklaras dels av felkonteringar och svårigheter att särredovisa förnyelsebart bränsle men

framförallt av att både bensindrivna fordon samt elhybrider ingår i beräkningsunderlaget.

För att få en bättre uppföljning av tankningen i förvaltningens bilar har förvaltningen bland annat reviderat bilrutinen, tagit fram enhetliga körjournaler och kvartalsvis följt upp hur bilarna körs och tankas.

Förvaltningens enheter har under året arbetat med att öka andelen ekologiska livsmedel. Andelen ekologiska livsmedel har ökat under året från 8 % till 14 %.

Förvaltningen har under året tillsammans med trafikkontoret arbetat för att skapa förutsättningar för att förskolorna ska kunna sortera sitt matavfall för biologisk behandling. En inventering av matavfallshanteringen har genomförts på samtliga förskolor i stadsdelen vilket har lett till en åtgärdsplan för hur de olika förskolorna ska kunna sortera sitt matavfall. Över hälften av förskolorna återvinner nu sitt matavfall och flera förskolor är på gång att starta upp sin matavfallshantering. Totalt sätt sorterar i nuläget 54 % av storköken/storhushållen i förvaltningens verksamheter ut sitt matavfall för biologisk behandling.

Verksamhet	Periodiskt utfall	Årsmedel	KPA Årsmedel	Period
Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	54 %	20 %	20 %	2009
Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	4 %	10 %	50 %	2009
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	2009
Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	2009

	2008	2009	2010	2011
--	------	------	------	------

Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	87 %	85 %	85 %	Årsredovisning 2009
--	------	------	------	---------------------

Kommentar: Det redovisade utfallet bygger inte på utdrag av konterad kostnad i Agresso utan på underlag direkt från bensinbolagen. Se också förklaring under nämndmålet ovan.

Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	14 %	10 %	öka	Årsredovisning 2009
---	------	------	-----	---------------------

Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	96,3 %	90 %	90 %	Årsredovisning 2009
---	--------	------	------	---------------------

Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %	100 %	100%	2009
---	-------	-------	------	------

Elförbrukning (alla nämnder)	6 291 197 kWh	13 000 000 kWh	minska	2009
------------------------------	---------------	----------------	--------	------

Kommentar:

Årsmålet för 2009 togs fram utifrån den totala kostnaden i Agresso (som inkluderar fasta avgifter), omräknat till kilowattimmar. Det redovisade utfallet 2009 bygger på uppgifter om faktisk förbrukning direkt från elleverantören. I den fortsatta ILS-uppföljningen kommer denna metod att användas för att bättre kunna följa utvecklingen över tid.

Elkostnaderna 2009 är något högre än 2008, beroende på att nya förskolor har öppnats under året.

NÄMNDMÅL:

Förvaltningens verksamheter ska arbeta enligt stadsdelsnämndens miljöplan

● Uppfylls helt

Förvaltningens verksamheter har arbetat efter nämndens miljöplan under det gångna året. Redovisning av arbetet och måluppfyllelsen återfinns under KF:s mål för verksamhetsområdet ovan.

Verksamhetsområde	Startdatum	Slutdatum	Ansvarig
Enheterna ska verka för att andelen ekologiska livsmedel ska öka.	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

● Uppfylls helt

Nämnden bedöms ha bidragit i hög grad till måluppfyllelsen. Barn och ungdomar har erbjudits en mängd olika idrottsaktiviteter exempelvis i samarbete med Högdalshallen, skolor och idrottsföreningar. Ett exempel på ett uppskattat projekt som pågått hela året är Sambafotboll.

Barn, unga och äldre har erbjudits kulturaktiviteter runt om i stadsdelsområdet. Som exempel kan nämnas äldreförvaltningens projekt "Kultur för äldre" och dess besök vid äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden. Personalen fick vägledning i enkla metoder för att stimulera de boende till aktiviteter i vardagen. Genom de öppna dagverksamheterna har ett flertal kulturevenemang erbjudits de äldre.

Inom enheterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning har brukarna erbjudits ett varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. Inom förvaltningen pågår ett arbete för att tillgängliggöra fritidsverksamheten för barn och ungdomar med funktionshinder med insatsen korttidstillsyn. Detta utgår från projektet "Fritid till alla" vars syfte är att alla barn och unga ska kunna delta i fritidsverksamheter utifrån sina egna förutsättningar.

Föreningsbidrag har beviljats till organisationer och föreningar för områdena barn och ungdomar, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt missbruk.

Uppdragsområde	Budget för utfärd	Ansökan	Stiftelse	Period
----------------	-------------------	---------	-----------	--------

Antal deltagande barn och ungdomar i egen skapande verksamhet	4 000 st	4 000 st	tas fram av 2009 nämnden	
---	----------	----------	--------------------------	--

Uppdragsområde	Startdatum	Slutdatum	Ansökan
----------------	------------	-----------	---------

Barn och ungdomar ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva olika former av kultur	2009-01-01	2010-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Pågående arbete redovisas under nämndmålet nedan.

☐ Bidragsgivningen ska säkerställa likabehandling	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

☐ Tillgängligheten till det lokala kulturutbudet ska öka	2009-01-01	2010-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar:

Tillgängligheten anpassas exempelvis genom att kulturevenemang för barn och ungdomar sprids till olika områden i stadsdelen. Närhet till kulturupplevelser har visat sig betydelsefullt för antalet besökare. Hänsyn tas i möjligaste mån till att föreställningar ska vara tillgängliga för funktionshindrade.

Samverkan med projektet Kultur i vården har etablerats under 2009 främst inom vård- och omsorgsboenden och planeras fortgå även under 2010. Under 2009 har äldreomsorgen i samverkan med konstfrämjandet verkat för att starta ett projekt för utveckling av arbetet med hälsa på arbetsplatser. Projektstart kan bli aktuell först 2010 förutsatt att ansökan om medel tillstyrks.

☐ Driften av parklekarna kan erbjudas utomstående entreprenörer.	2009-01-01	2010-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Parklekarna Rågdalen och Östberga drivs sedan 1 januari respektive 1 juni 2009 i enskild regi. Avseende driften av resterande parklekar finns en beskrivning i aktivitetsplanen.

☐ Stadsdelsnämnderna ska bredda utnyttjandet av lokalerna för att härigenom garantera parklekarnas fortlevnad	2008-01-01	2010-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: Parklekens lokaler samnyttjas delvis för skolbarnsomsorg och lånas ibland ut till föreningar för möten.

NÄMNDMÅL:
Barn och ungdomar ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur
☒ Uppfylls helt

Föreställningar med teater, musik och dans för barn och ungdomar har ägt rum såväl inom de egna verksamheterna förskola, fritidsgårdar och parklekar, som på offentliga platser i stadsdelen. Samarbete har skett med föreningar, bibliotek och kulturförvaltningen. En uppskattad satsning med danskurser av olika slag har genomförts inom fritidsverksamheten. Fritidsgårdarna har i sina helgprogram regelbundet haft teater- och musikföreställningar. Till förskolorna har gemensamma teaterföreställningar anpassade till barnens olika åldrar köpts in. I förskolorna är skapande verksamhet ett naturligt inslag i den dagliga verksamheten och vid fritidsgårdarna finns ett stort utbud för dem som är intresserade.

Ämnen och indikatorer	Periodens resultat	Årsnål	År
Andel förskoleavdelningar som upplevt en professionell kulturupplevelse under året	100 %	100 %	2009

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Föreningsbidrag avsätts för bidrag till föreningar	2009-01-01	2009-12-31	
Förvaltningen ska i samverkan med föreningslivet erbjuda barn och ungdomar kultur, lek och idrott	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:
Personer i bostad med särskild service och i korttidshem samt inom daglig verksamhet ska erbjudas kulturupplevelser
☒ Uppfylls helt

Enheterna har under året arbetat aktivt för att alla brukare ska erbjudas och delta i ett rikt och varierat kulturutbud. Enheterna har haft en god hjälp av Fritidsutvecklarna (tillhörande idrottsförvaltningen) vilka har inspirerat och skickat ut olika förslag på kulturupplevelser till enheterna. Kulturupplevelserna som brukarna har deltagit i har varit både sådana som är riktade till olika målgrupper, samt övrig kultur i samhället. En viktig del ute på enheterna har varit att uppmärksamma och tillgodose var och ens önskemål om vad de vill se eller delta i. De olika aktiviteterna och kulturupplevelserna har skett både i grupp och enskilt. Exempel på olika kulturupplevelser som brukarna deltagit i

är; teaterföreställningar, rock-och popkonserter, musei- och biobesök, utställningar, musikstunder samt sinnesstimulering.

Nämndens indikatorer	Förväntad mål	År 2009	2009
Andel av de boende i bostad med särskild service, korttidshem och daglig verksamhet som har erbjudits två professionella kulturupplevelser under året.	100 %	100 %	2009

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

● Uppfylls helt

Nämnden har bidragit i hög grad till måluppfyllelsen. Detta har skett bland annat genom ett utåtriktat arbete i form av trygghetsskapande åtgärder i parker och grönområden samt genom fältassistenternas förebyggande insatser bland stadsdelens ungdomar.

Ett internt säkerhetsförebyggandearbete har bedrivits på olika nivåer under det gångna året. Som ett led i det systematiska brandskyddsarbetet (SBA) har förvaltningen genomfört brandskyddsutbildningar för chefer och skyddsombud. Det förebyggande arbetet omfattar även till exempel internkontroll kring SBA, genomgångar i verksamheterna av arbetsplatsers brandorganisation, barnsäkerhetsarbete vid förskolorna och beredskapsplanering kring den s.k. svininfluensan.

Fältgruppen har initierat och sedan genomgått en utbildning i samarbete med Storstockholms brandförsvär med anledning av ökad andel bränder i samhället där ungdomar är inblandade. Utbildningen blev mycket uppskattad och har resulterat i en fortsättning som under 2010 kommer att erbjudas all personal inom fritiden i Stockholms stad.

Möjligheten för äldre att skapa nätverk och delta i aktiviteter har under året varit ett fortsatt prioriterat område inom äldreomsorgen bland annat genom det arbete som bedrivs inom enheten för förebyggande verksamhet. Inom ramen för den uppsökande verksamheten med förebyggande hembesök har även information om fallprevention givits.

I början av sommaren bildades ett kvinnofridsteam med tre socialsekreterare och en arbetsledare vars uppgift är att i ett akut skede hjälpa våldsutsatta kvinnor. Kvinnofridsarbetet inom öppenvården för barn och ungdom sker bland annat genom stödsamtal med kvinnor som varit utsatta för våld och barnen får bearbeta det våld de varit med om enligt en särskild metod "Trappan". Förvaltningen har också ett antal jourlägenheter där våldsutsatta kvinnor och deras barn kan bo med stöd av familjepedagoger. Avdelningen för

omsorg om personer med funktionsnedsättning har en lägenhet för personer med funktionsnedsättning i samma situation.

På förvaltningens ungdomsmottagning pågår ett projekt för att öka kunskapen om hedersrelaterat våld. Flera halvdagsseminarier för personalen har genomförts. Flera medarbetare har deltagit i utbildningar i länsstyrelsens regi som handlat om barn som utsatts för våld och också tagit del av den utredning som gjorts i frågan. Förvaltningens handlingsplan för kvinnofrid har aktualiserats på de olika enheterna inom avdelningen.

Det trygghetsskapande arbetet har också skett inom ramen för det brottsförebyggande rådet (BRÅ), där förvaltningen samverkat med bland annat polis och skola.

IT-funktioner	Startdatum	Slutdatum	Avslut
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper.	2009-01-01	2010-12-31	

Kommentar: Se redovisning vid KF:s mål för verksamhetsområdet ovan.

NÄMNDMÅL:

Förvaltningen ska erbjuda barn och ungdomar utvecklande och lärande aktiviteter i en trygg miljö

● Uppfylls helt

På fritidsgårdarna och parklekarna har barnen och ungdomar haft möjlighet att utveckla sina fritidsintressen i form av regelbundna och spontana aktiviteter där idrott och kultur varit prioriterade. Man har försökt få ungdomarna delaktiga i planering och inköp. Flera av fritidsgårdarna har under början av året ökat personaltätheten för att kunna erbjuda en trygg miljö. Särskilda aktiviteter har anordnats under sommaren av fritidsverksamheten såsom fotokurs, simskola, fiske och sambafotboll. Idrottsrelaterade lekar har varit ett dagligt inslag i fritidsverksamheten. Aktiviteterna har ägt rum såväl på Simpvik (Gålö) som inom stadsdelen. Under sommaren har 1 050 besökare rest till dagkollet Simpvik-Sävnäs med badbussar som beställts av förvaltningen. Av besökarna var ca 300 vuxna som i sällskap med sina barn åkte till Sävnäs, den gård som är anpassad för familjer.

Fältgruppen har utökats med en person till att omfatta sex fältassistenter. De har främst arbetat med uppsökande arbete riktat mot de ungdomsmiljöer där andelen ungdomar i riskzon är stor. Föräldrakontakter har prioriterats. Förebyggande samverkan har skett på olika nivåer med myndigheter och

organisationer och man har haft ett nära samarbete med fritidsgårdar och skolor.

Fritidsverksamheten ska erbjuda barn och ungdomar aktiviteter under skolloven.	2009-01-01	2009-12-31
Fältassistenterna ska arbeta uppsökande och förebyggande för att ge stöd till barn och ungdomar i stadsdelsområdet.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMAL:

Stadsdelsområdet ska upplevas som rent och tryggt

● Uppfylls helt

Förvaltningen arbetar ständigt med att försöka förbättra städningen i stadsdelens parker. Under sommarperioden 1 maj – 15 september har det skett daglig städning och tömning av papperskorgar i välbesökta parker och grönområden. Under året har även riktade städinsatser (av bland annat sommararbetande ungdomar och praktikanter) genomförts på parkytor i anslutning till välfrekventerade platser som till exempel Gullmarsplan-Globenområdet, centrumanläggningar och trafikknutpunkter som Årstaberg, Gullmarsplan och Högdalen. Skolungdomar har under sommaren i stadsdelens regi utfört städåtgärder och ogrärensning i stadsdelen med mycket bra resultat. Under våren har även föreningsstädningen genomförts, där idrottsföreningar och skolklasser har städat stadsdelens naturområden.

Insatser har gjorts under året för att förbättra parker som känns otrygga genom röjning av vegetation som hindrar sikten och skymmer parkbelysningen. Förvaltningen har även bytt ut och reparerat ett stort antal parkbänkar i stadsdelen och utökat antalet papperskorgar.

Upprustningar av parker har utgått från Enskede-Årsta och Vantörs parkplaner. Ombyggnadsprojekt, som har genomförts eller pågår i förvaltningens regi är, Dalbotten, Dalenparken, Vårflodsparken, Arkitekten och Tanneforsparken. I gemensamma projekt mellan förvaltningen och exploateringskontoret pågår upprustning av Rågdalen och Aspöparken. Förvaltningen har också deltagit i projekt som genomförts med exploateringskontorets grönkompensationsmedel, till exempel har flera lekplatser i stadsdelen rustats och anläggandet av en gång- och cykelväg mellan Högdalen och Rågsved har påbörjats. Under året har även arbetet med att asfaltera nyanlagda parkvägar på Högdalstopparna fortsatt.

Förvaltningen har i samband med de nya parkupprustningar som planeras i stadsdelsområdet satt upp informationsskyltar. På dessa skyltar finns information om upprustningen samt kontaktuppgifter till entreprenören som

Förvaltningen informerar även via hemsidan vilka parker som håller på att upprustas. Vid större upprustningsprojekt informeras även allmänheten via månadsannonser i lokaltidningen. Vid större parkinvesteringar genomförs samråd med medborgare och brukare.

Genom ovanstående redogörelse besvarar förvaltningen det uppdrag nämnden gav förvaltningen vid nämndsammanträdet den 22 oktober 2009, angående hur informationen till allmänheten har förbättrats i samband med upprustning av lekparkar och parklekar.

Antaganden och aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Antilångningskampanjer ska genomföras årligen.	2009-01-01	2009-12-31	
Handlingsplanen för kvinnofrid i Enskede-Årsta-Vantör och Stockholms stads program för kvinnofrid ska göras känd hos alla medarbetare inom förvaltningens myndighetsutövning.	2009-01-01	2009-12-31	
Trygghetsvandringar ska genomföras.	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:

2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Bidrag till att öka valfriheten sker genom upphandlingar och genom att informera brukarna om de valmöjligheter som finns. Arbetet med upphandling och konkurrensutsättning redovisas under inriktningsmål 1 ovan och under rubriken "Övrigt" i ekonomiavsnittet..

Utvecklings- och förbättringsarbetet under 2009 har tagit sin utgångspunkt från Vision 2030. Alla enheter har haft uppdraget att arbeta med verksamhets- och kvalitetsutveckling. Fyra verksamheter deltog i stadens tävling om kvalitetsutmärkelse. Ett flertal enheter påbörjade under hösten värdeflödeskartläggningar med hjälp av den s.k. LEAN-modellen, som ett led i ett kontinuerligt förbättringsarbete. LEAN i förvaltningen fortsätter 2010 med nya enheter.

Förvaltningen verkar för att kvalitetsarbetet ska utvecklas inom nämndens olika verksamheter. Exempelvis kan nämnas att förskolechefer och deras biträdande chefer har deltagit i en utbildning under året i lokalt kvalitetsarbete kring målformulering, resultat, uppföljning och utveckling.

I övrigt har nämndens viktigaste prioriteringar för att bidra till inriktningsmålet utgjorts av det arbete som beskrivs nedan för en hög kvalitet i verksamheterna och nöjda brukare och anhöriga. För att bidra till målet att staden ska vara en attraktiv arbetsgivare har förvaltningen fokuserat på det systematiska arbetsmiljöarbetet, att minska sjukfrånvaron samt på medarbetar- och ledarskapet.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

● Uppfylls helt

Nämnden bedöms ha bidragit i hög grad under 2009 till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål, genom den konkurrensutsättning som genomförts med utgångspunkt från nämndens aktivitetsplan (se KF:s mål 1.1 samt under rubriken "Övrigt" i ekonomiavsnittet). Därtill har arbetet för att brukarna ska erbjudas information om möjligheten att välja utförare bidragit till måloppfyllelsen, se redovisning under nämndmålet nedan.

Ansvariga	Periodens resultat	Årsresultat	KF:s Årsresultat	Period 2009
Antal genomförda	2 st	1 st	20 st	Årsredovisning 2009
● personalövertaganden (alla nämnder)				
Uppföljning	Standard	Standard	Standard	Standard

Ämne	Ansvarig	Slutdatum
------	----------	-----------

Valfrihetsmodell för boende, daglig verksamhet och korttidsboende införs	2009-01-01	2009-12-31
--	------------	------------

NÄMNDMÅL:

Brukare ska informeras om möjligheten att välja utförare

● Uppfylls helt

Biståndshandläggare/socialsekreterare inom förvaltningens olika verksamheter har informerat brukare och dess företrädare om de olika utförare och alternativ som finns. Förvaltningen har arbetat på ett flertal sätt för att brukarna ska ges lättbegriplig information om möjligheten att välja utförare. Detta har skett i huvudsak via muntlig information, hemsidor och broschyrer (egna och stadens). Verksamheter inom äldreomsorg, omsorg om funktionsnedsatta samt förskola ingår i stadens webbtjänst "Jämför service".

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
Antal valda utförare för insatser som har kundval inom stöd och service till funktionsnedsatta (ledsagning, avlösning och hemtjänst)	150 %	10 %	Årsredovisning 2009

Kommentar: Årsmålet för 2009 anger en ökning. Antalet valda utförare har ökat från 26 till 65 under 2009.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Lättbegriplig information ska ges på webben och i broschyrer samt i dialog med brukaren och/eller deras anhöriga	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

● Uppfylls helt

Nämnden bedöms ha uppfyllt kommunfullmäktiges mål. Förskolorna i Enskede-Årsta-Vantör håller en hög kvalitet med barns och föräldrars delaktighet i fokus, vilket årets brukarundersökning har bekräftat. Verksamheterna bedriver ett väl genomtänkt och engagerat arbete och har under det gångna året arbetat med att ytterligare utveckla kvaliteten.

Antalet barn i förskoleålder har fortsatt att öka och nya förskolor har öppnats under året. Barnomsorgsgarantin har hållits.

Barngrupperna består i allt högre grad av blandade åldrar vilket innebär att den traditionella uppföljningen av barngruppsstorlekarna inte längre är helt relevant. Personaltäthet och lokaler anpassas till behoven.

Som ett gott exempel på arbete för att vidareutveckla det pedagogiska arbetet med fokus på barnens språk- och kommunikationsförmåga kan stadsdelens språknätverk nämnas. Nätverken drivs för att implementera förvaltningens språkprogram, utveckla arbetssätt för att kunna stödja alla barns språkutveckling, vara en grupp för erfarenhetsutbyte, samt involvera och delge information till övriga kollegor. Representanterna i nätverken har funktionen att vara spjutspetsar i utvecklingsarbetet. Några enheter har egna pedagoger med kunskaper i svenska som andraspråk som ansvarar för språkträffarna. Stadsdelens språkpedagog ansvarar för 6 förskoleområdets språknätverk. De består av en representant/förskola som träffats 3-4 gånger under hösten 2009. Fokus under hösten har legat på observation – reflektion – dokumentation av barns språk- och kunskapsutveckling.

Indikatorer	Föräldras uppfatt	Årsmål	2008 faktiskt	2009
☒ Andel barngrupper (1-3 år) ☒ med fler än 14 barn	6,85 %	13 %	13%	Årsredovisning 2009
☒ Andel barngrupper (4-5 år) ☒ med fler än 18 barn	18,18 %	19 %	19%	Årsredovisning 2009
☒ Andel förskollärare	38 %	37 %	43,5%	2009
☐ Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen ☐ avseende utveckling och lärande	75 %		tas fram 2009	2009
☒ Antal barn som inte barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009

Kommentar: I den webb-baserade brukarundersökningen som genomfördes av staden centralt var svarsfrekvensen endast 22 procent vilket gör att svaren och de låga resultaten inte är representativa för föräldragruppens åsikter. En egen totalundersökning genomfördes på förskolorna i Enskede-Årsta-Vantör under våren 2009 av avdelningen förskola och fritid. Frågorna i undersökningen var desamma som i 2008 års undersökning då den utfördes av USK. Svarsfrekvensen blev så hög som 79 %. Resultatet blev mycket positivt för stadsdelen. På frågan om hur nöjd familjen på det hela taget är med sitt barns förskola svarade 95 % att de var mycket eller ganska nöjda och på frågan om hur deras barn trivs på förskolan svarade 98 % mycket bra eller bra. På frågan om de kan rekommendera barnets förskola svarade 95 % ja, absolut/ja.

Kvalitetsområde	Startdatum	Slutdatum	Utvärdering
-----------------	------------	-----------	-------------

Resultatet av enheternas självvärdering avseende utveckling och lärande inom förskola	3,27	Tas fram 2009 2009	
---	------	--------------------	--

Kommentar: Inom förskoleenheterna har pedagogerna på alla avdelningar genomfört en självvärdering avseende läroplansområdet utveckling och lärande enligt stadens gemensamma självvärderingsunderlag. Bedömningar gjordes på ett antal frågeområden utifrån kriterier på en skala 1-6. Resultatet ska ligga till grund för ett målvärde 2010 och som fastställs i tertialrapport 1 2010.

Kvalitetsområde	Startdatum	Slutdatum	Utvärdering
-----------------	------------	-----------	-------------

Förskolan ska utveckla kvalitetsmått och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål och uppdrag	2009-01-01	2010-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: Se redovisning ovan om genomförd självvärdering.

Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans personal kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2007-01-01	2010-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Nio barnskötare vidareutbildar sig till förskollärare vid Stockholms universitet och Södertörns högskola. Fem förskollärare, åtta barnskötare och två pedagogiska ledare har blivit antagna till kurser inom förskolelyftet. Två förskollärare har blivit antagna till rekryteringsutbildningen för eventuellt blivande chefer. Ca tio barnskötare har under året givits möjlighet att delta i fördjupningskurser vid Farsta gymnasium. Förskolorna har under året tagit emot ca 40 VFU studenter från Stockholms universitet eller Södertörns högskola.

Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden äldreomsorg och förskola ska tillsammans utveckla metoder för den enskildes trygghet, oberoende, inflytande och respekt.	2009-01-01	2009-12-31	
---	------------	------------	--

Stadsdelsnämnderna ska samverka med det lokala föreningslivet och andra aktörer för att erbjuda en mångfald av verksamheter för barn och unga	2008-01-01	2010-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Genom samverkan mellan fritidens verksamheter och det lokala föreningslivet, idrottsföreningar, kulturförvaltningen, bostadsbolagen m.fl. har barnen och ungdomarna kunnat erbjudas ett stort utbud av aktiviteter.

NÄMNDMÅL:
Alla barn ska ges möjlighet att delta i planering och utvärdering, utifrån sina förutsättningar

☒ Uppfylls helt

I förskoleenheternas redovisningar framkommer det att pedagogerna själva tycker att de med barnens stigande ålder och mognad givit dem allt större inflytande över såväl innehåll som arbetsformer. Enheterna beskriver att de utgått från barnens tankar och intressen då man valt projekt, teman eller forskningsområden. Framgångsfaktorer för barnens inflytande är en inbjudande miljö där materialet finns tillgängligt, indelning i smågrupper, projektinriktat arbetssätt, samt en genomtänkt pedagogisk dokumentation. Personalens egen skattning stämmer inte riktigt överens med den osäkerhet om barnens inflytande som framkommer i brukarundersökningen. Ett förbättringsområde är därför att tydligare kunna konkretisera barnens inflytande i verksamheten för föräldrarna.

NÄMNDMÅL:
Barnens utveckling och lärande ska kontinuerligt dokumenteras och kommuniceras med föräldrarna

☒ Uppfylls helt

Alla förskolor har i någon form dokumenterat barnens utveckling och lärande. Den dagliga verksamheten har ofta dokumenterats med hjälp av bilder för att man ska kunna återspegla och prata kring det som barnen varit med om. Bilderna sätts vanligtvis upp på centrala platser i lokalerna där både barnen och föräldrarna kan ta del av dem. Den pedagogiska dokumentation av det enskilda barnets utveckling och lärande har dokumenterats med hjälp av exempelvis portfolio, RUS (relationsutvecklingsschema) eller "min pärm". Den pedagogiska dokumentationen har varit mycket uppskattad av föräldrarna.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avslut
Förskolorna ska i sina kvalitetsredovisningar	2009-01-01	2009-12-31	
☒ redovisa vilka dokumentationsverktyg de använder.			

NÄMNDMÅL:
Det pedagogiska arbetet ska vidareutvecklas med fokus på barnens språk- och kommunikationsförmåga

☒ Uppfylls helt

Alla förskolor har arbetat aktivt med att stärka barnens språkutveckling. Förankringen av stadsdelens språkprogram har fortgått. Barnens ordförråd och språkliga förmåga har ökat i grupperna, vilket pedagogerna märker genom deras intresse för att prata och berätta, både enskilt och i grupp. Ett gemensamt material om barns språkutveckling med råd till familjer med annat

modersmål har just färdigställts. Materialet finns översatt till sex språk. En kartläggning gjordes före sommaren av antalet flerspråkiga barn och pedagoger. Antalet inskrivna barn var vid kartläggningen 3 143 varav 44 % hade ett annat modersmål. Andel barn med annat modersmål varierade mellan ca 12 % - 90 % i de olika områdena inom stadsdelen. Av 693 pedagoger var vid mättillfället 23 % flerspråkiga.

Nämndens förslag	Startdatum	Slutdatum	Ansvarig
Avdelningen för förskola och fritid ska regelbundet anordna pedagogiska caféer där pedagogerna kan få information, utbildning och utbyta erfarenheter.	2009-01-01	2009-12-31	
Inom varje förskoleområde ska en årlig kartläggning göras av vilka modersmål som talas av barnen	2009-01-01	2009-12-31	
Stadsdelsförvaltningens språkprogram ska synliggöras i verksamheterna med hjälp av språknätverken som finns inom förvaltningen.	2009-01-01	2009-12-31	
Kommentar: Se redovisning under KF:s mål för verksamhetsområdet ovan.			

NÄMNDMÅL:

Förskolan ska arbeta med att stärka barns utveckling, identitet och självkänsla - arbetet ska bidra till jämställdhet, respekt och likabehandling

● Uppfylls helt

I förskolornas redovisningar beskriver man att de flesta barngrupperna under året blir väl fungerande grupper ur ett socialt perspektiv. Barnen hjälper varandra och visar empati. I stor utsträckning klarar de själva av att hantera konflikter som uppstår och de reagerar vid orättvisor. Man ser allt oftare att barnen själva hittat metoder för att göra saker rättvist. Pojkar och flickor leker oftare med varandra och vågar kliva över de traditionella könsrollsgränserna vid val av aktiviteter. I grupper där det finns barn med funktionsnedsättning har man sett att de andra barnen snabbt lär sig vad deras kamrat klarar/inte klarar av och att de är hjälpsamma.

Nämndens förslag	Startdatum	Slutdatum	Ansvarig
Förskolornas likabehandlingsplaner ska utvärderas och uppdateras i samband med kvalitetsredovisningen.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:
Förskolan ska i samarbete med föräldrarna och närliggande skolor vidareutveckla formerna för en smidig övergång till skolan

● Uppfylls helt

Förskolorna har samarbetat med skolorna utifrån stadsdelens gemensamma handlingsplan. Informationsmöten och överlämnandesamtal har genomförts och barnen som skulle börja förskoleklass till hösten besökte skolorna före skolstarten. Vid övergången har särskild uppmärksamhet ägnats åt de barn som behövt särskilt stöd. Samarbetet förskola - skola har varierat mellan de olika skolområdena, från mycket gott till ganska bra. I en del fall har föräldrar valt skolor som ligger långt borta från förskolan varav en del av dem drivs i privat regi. Det blir då oftast föräldrarna som blivit den sammanhållande länken vid övergången även om förskolepersonalen och handläggaren i resursteamet gjort sitt bästa för att underlätta och hjälpa till. Övergången har fungerat bättre detta år än 2008.

Ämne/Verksamhet	Startdatum	Slutdatum	Årskost
En gemensam handlingsplan för	2009-01-01	2009-12-31	
☐ stadsdelsområdet ska vara grunden för samarbetet inom området.			

NÄMNDMÅL:
Förskolan ska utveckla ett hälsofrämjande arbete med fokus på rörelse och kost

● Uppfylls helt

Förskolorna har arbetat för att öka medvetenheten om kostens betydelse och serverat varierad och näringsriktig mat. Man har minskat på sockret i maten och frukt har nästan helt ersatt tårter och glass på födelsedagskalasen. Pedagogerna har varit ute mycket med barnen och haft regelbundna utflykter till skogen med inplanerade aktiviteter. Miljön har utformats för att inspirera till lek och rörelse såväl inne som ute och på många håll har man använt programmet "mini-röris" från Friskis och Svettis. I en del områden har förskolorna lånat närmaste skolas idrottshall till idrott för de äldre barnen och Högdalsbadet har utnyttjats av närliggande förskolor.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska prägla hela omsorgen

● Uppfylls helt

Nämnden bedöms ha bidragit i hög grad till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål då arbetet utifrån beslutade mål, indikatorer och aktiviteter i huvudsak har pågått enligt planering under 2009.

Inom samtliga verksamhetsområden har man arbetat med att utveckla kvaliteten i omsorgen. Ett viktigt underlag i förbättrings- och utvecklingsarbetet är brukarundersökningar, enkäter, inspektioner etc. vilket redovisas under nämndmålen nedan och i avsnittet "Övrigt" i slutet av verksamhetsberättelsen. Enheterna har arbetat vidare med att konkretisera Vision 2030 för den egna verksamheten. Dialogmöten mellan ledningen och enheterna genomfördes i början av året i syfte att ge återkoppling om enheternas verksamhetsplaner, kvalitetsgarantier och verksamhetsberättelser.

Ett arbete med s.k. värdeflödeskartläggningar hos enheterna inom ramen för LEAN-modellen påbörjades under hösten och fortsätter 2010.

Internkontroller av bland annat utförarenheters arbete beträffande sekretess, genomförandeplaner, brandskyddsarbete och klagomålshantering har genomförts. En samlad uppföljning av nämndens internkontrollplan redovisas i bilaga till verksamhetsberättelsen.

	Perioden 2008	2009	2010	2011	2012
--	------------------	------	------	------	------

Andel av kostnader för individ- och familjeomsorg, barn och ungdom som används till förebyggande insatser	4 %	5 %	tas fram 2009	2009
---	-----	-----	---------------	------

Kommentar: Förebyggande insatser har genomförts som planerat. Kostnaderna för vården inom barn och ungdom har ökat.

Andel av utredningar där strukturerade kunskapsbaserade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik används	52,73 %	75 %	75 %	2009
---	---------	------	------	------

Kommentar: Utrednings- och statistikkontoret (USK) rapporterar utfallet för indikatorn. Strukturerade utredningar med hjälp av Integrerad Utvärdering (IU) räknas inte med i USK:s sammanställning. Avvikelsen från årsmålet beror också på att alla ASI-utredningar inte är inmatade i Paraplyet och därmed inte ingår i utfallet ovan. I USK:s sammanställning ligger dock Enskede-Årsta-Vantör bland de stadsdelsförvaltningar som har den största andelen genomförda utredningar där strukturerade utredningsmetoder används.

Andel barn och unga i biståndsbedömd öppenvård (IoF)	80,42 %	70 %	70 %	Årsredovisning 2009
--	---------	------	------	---------------------

--	--	--	--	--

Andel befintliga ✓ familjehem med grundutbildning	26,6 %	30 %	35 %	2009
---	--------	------	------	------

Kommentar: Av de 94 familjehem som används av förvaltningen har 25 genomgått en grundutbildning. Flera av familjerna har fungerat som familjehem under många år. En del av dem har under årens lopp genomgått olika typer av utbildningar, föreläsningar, seminarier m.m.

Andel genomförandeplaner för ■ biståndsbedömda insatser inom loF, socialpsykiatri	67,87 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2009
--	---------	-------	-------	------------------------

Kommentar: Det finns flera orsaker till att genomförandeplanerna inte utgör 100 % av antalet insatser, bland annat eftersläpningar i datasystemet pga. att överföringen mellan ParaSol till Paraplyet inte fungerar tillfredsställande. Förvaltningens egen bedömning är att 88 % av insatserna har genomförandeplaner efter en manuell genomgång av alla beslut.

Andel nya familjehem med ■ grundutbildning	24 %	75 %	100 %	2009
---	------	------	-------	------

Kommentar: De flesta nyplaceringarna har skett i släktinghem eller i hem som tillhör nätverket. I dessa fall är det oftast inte genomförbart att kräva att familjerna ska genomgå en grundutbildning. Utbildning av olika slag erbjuds och har givits vid en senare tidpunkt. I vissa fall där barnet placerats vid mycket tidig ålder har familjen haft ont om tid att samtidigt genomgå en grundutbildning.

Andel vuxna i ✓ biståndsbedömd öppenvård (loF)	47,88 %	50 %	70%	Årsredovisning 2009
--	---------	------	-----	------------------------

Kommentar: I statistiken från USK räknas andel vuxna i biståndsbedömd öppenvård av det totala antalet insatsbeslut inklusive boende. Utredningsenheten för vuxna använder sig i hög utsträckning av icke biståndsbeslutade insatser hos Gullmarsplans beroendemottagning.

Antal ej verkställda beslut ● enligt LSS (individ- och familjeomsorg).	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009
--	------	------	------	------------------------

Antal ej verkställda beslut ● enligt SoL (individ- och familjeomsorg)	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009
---	------	------	------	------------------------

	2008	2009	2010	2011
Antal ej verkställda domar (individ- och familjeomsorg).	0 st	0 st	0 st	2009
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009
Antal ej verkställda domar (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	0 st	0 st	2009
Antal nytillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	10 st	10 st	100 st	2009
Nöjda brukare (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90,5 %	80 %	tas fram 2009	2009

Andel omsorgspersonal	81 %	87 %	87 %	2009
✓ med grundutbildning (äldreomsorg)				

Kommentar: Flera enheter har fått ta emot övertaliga medarbetare utan grundutbildning vilket gör att årsmålet ej uppfylls. Under året har enheterna prioriterat utbildningsinsatser utifrån validering enligt Kravmärkt yrkesroll (KYR).

Andel omsorgstagare,	75,7 %	80 %		2009
✓ inom äldreomsorgen, som har en genomförandeplan				

Kommentar: Ett intensivt arbete med att utveckla SoL- och HSL-dokumentationen inklusive genomförandeplaner har pågått inom alla enheter. Enheterna arbetar kontinuerligt med detta.

Andel omsorgstagare,	66,3 %	70 %		2009
inom äldreomsorgen, som ✓ har en genomförandeplan där sociala aktiviteter ingår				

Kommentar: I samtliga enheternas arbete har ingått att dokumentera sociala aktiviteter i genomförandeplanerna. Detta kommer att fortsätta framledes.

Andel över 75 år som	100 %	100 %	tas fram	2009
● erbjudits förebyggande hembesök			2009	

Andelen nöjda	89,65 %	79 %	79 %	2009
● omsorgstagare (äldreomsorg)				

Anhörigas upplevelse av	73 %	61 %	61 %	2009
● hur anhörigstödet fungerar				

Antal besök på öppna	28 500 st	26 000 st	tas fram	2009
● dagverksamheter för äldre			2009	

Antal ej verkställda beslut	0 st	0 st	0 st	2009
enligt LSS eller SoL, exkl. ● de som frivilligt kvarstår i kö i avvaktan på ett valt boende (äldreomsorg)				

Antal ej verkställda domar (äldreomsorg)	0 st	0 st	0 st	2009								
Antal stadsdelsnämnder som erbjuder dagsutflykter för äldre	1 st	1 st	14 st	2009								
Antal äldre som fått hjälp i form av vaktmästarservice	3 000 st	1 020 st	2533	2009								
Kommentar: Alla som har efterfrågat fixartjänst har fått hjälp. Totala antalet hembesök är ca 3000 fördelat på ca 850 personer.												
Antal öppna dagverksamheter för äldre	7 st	7 st	30	2009								
Brukarnas nöjdhet med bemötande från biståndshandläggare	90 %	80 %	tas fram av nämnden	2009								
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet	81 %	78 %	tas fram 2009	2009								
Upplevelsen av maten och måltidssituationen	73 %	72 %	72%	2009								
<table><tr><th>Samverkan</th><th>Startdatum</th><th>Slutdatum</th><th>Ansvarig</th></tr><tr><td>Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar</td><td>2007-01-01</td><td>2010-12-31</td><td></td></tr></table>					Samverkan	Startdatum	Slutdatum	Ansvarig	Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31	
Samverkan	Startdatum	Slutdatum	Ansvarig									
Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31										
Kommentar: Olika samverkansgrupper finns inom stadsdelen. Preventionssamordnaren uppgift är bland annat att samordna det brottsförebyggande arbetet inom det lokala BRÅ. Samarbetet mellan socialtjänsten, fritiden, fältgruppen och polisen har ökat och tydliggjorts under året. Formella lokala samverkansgrupper har också organiserats och startat i enlighet med en samverkansöverenskommelse mellan utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen. De lokala samverkansforumen är organiserade utifrån tre områden i stadsdelen. Deltagare är skola, fritid, socialtjänst och polis. Ytterligare nätverk samarbetar lokalt utifrån speciella behov i stadsdelen.												
Se över organisationen för verksamhetsområdet och där så behövs anpassa den för att stödja ett valfrihetssystem	2009-01-01	2009-12-31										

- Stadsdelsnämnderna ska samverka i planering 2008-01-01 2010-12-31
och utbyggnad av olika boendeformer för
- personer med psykiska funktionsnedsättningar

Kommentar: Planering för flytt av Kumlagatans gruppboende till Enskededalens servicehus har skett under året. Inflyttning sker i början av 2010. Flytten innebär en utökning med 2 platser.

- Stadsdelsnämnderna ska upprätta lokala 2009-01-01 2009-12-31
samverkansöverenskommelser mellan
- nämndens verksamheter och utbildningsnämnden

- Utveckla och prioritera det drogpreventiva 2007-01-01 2010-12-31
- förebyggande arbetet bland barn och ungdomar

Kommentar:

På fritidsgårdarna, träffpunkterna och i fältgruppens arbete har man arbetat drog- och förebyggande. Fritidsgårdarna har haft ett stort utbud av kultur, idrott och andra aktiviteter under hela året, även på skolloven. Se redovisning vid nämndmål hörande till kommunfullmäktiges mål 1.7 ovan.

I fältgruppens arbete har kontakter med ungdomarnas föräldrar ökat under året. Fältgruppen länkade/förmedlade ungdomar i riskzon som hade behov av kontakt med annan instans i genomsnitt sex gånger i månaden. Länkningarna gjordes huvudsakligen till socialtjänst men även polis. Information till ungdomar och föräldrar om olika hjälpinstanser, förmedling av telefonnummer med mera skedde i genomsnitt 30 gånger i månaden. Fältassistenterna har i olika forum aktiverat och ökat andelen vuxna utomhus bland annat genom lokala forum för samverkan och som stöd till preventionssamordnarens arbete med trygghetsvandringar. Preventionssamordnaren ansvarar för tillsyn av tobak och folkölsförsäljning i stadsdelen och samordnar antilangningsaktioner.

- Utbyggnad och utveckling av variation i 2008-01-01 2010-12-31
- utbudet av boenden enligt LSS ska fortgå och intensifieras

- Alla boende på vård- och omsorgsboende har 2008-01-01 2010-12-31
- rätt till utevistelse

Kommentar: Enheterna har arbetat med och kommer fortlöpande att erbjuda utevistelse. Erbjudande dokumenteras. Enligt resultatet i genomförda brukarundersökningar har möjligheten till utevistelse ökat under året. Vikten av att främja utevistelse har även diskuterats under de inspirationsdagar som hållits.

- Andelen timanställda i personalgrupperna ska minska 2008-01-01 2010-12-31

Kommentar: Vissa enheter säkrade upp med timanställda som beredskap inför den befarade "nya influensan" (AH1N1). (Aktiviteten gäller verksamhetsområdet äldreomsorg.)

- Dagkollo ska erbjudas äldre 2008-01-01 2010-12-31

Kommentar: Dagkollo har erbjudits under sommaren. Detta kommer att fortsätta 2010.

- Erbjud alla över 75 år, som inte är beviljade annan insats, ett förebyggande hembesök i samarbete med landstinget 2008-01-01 2010-12-31

Kommentar: Under 2009 har 2 100 personer över 75 år utan insatser fått erbjudande om förebyggande hembesök. Arbetet fortsätter 2010.

- Genomföra insatser för att förbättra matkvaliteten och måltidsupplevelsen 2008-01-01 2010-12-31

Kommentar: Under 2009 har äldreomsorgen haft stort fokus på kosten för äldre. Arbetet fortgår under 2010. Äldreomsorgen har en dietist anställd. Kostfrågorna har även behandlats under de inspirationsdagar som hållits.

- Genomföra kompetensutvecklingsinsatser, särskilt inom demensområdet 2008-01-01 2010-12-31

Kommentar: Bland de kompetensutvecklingsinsatser som genomförts kan nämnas utbildning i demens, vardagsrehabiliterande arbetssätt och livsmedelshygien. Utifrån validering av alla medarbetare enligt yrkeskraven i Kravmärkt yrkesroll har utbildningsinsatserna genomförts. Alla enheter har ålagts att utforma en samlad kompetensutvecklingsplan. Flertalet medarbetare har även en egen individuell kompetensutvecklingsplan. Särskild satsning har också gjorts på hälso- och sjukvårdspersonalen gällande deras roll, ansvar och arbetsuppgifter. Inspirationsdagar har hållits vid fem tillfällen med fokus på mötet med den äldre.

- Hemtjänstpersonal ska erbjudas handledning 2008-01-01 2010-12-31

Kommentar: Handledning har erbjudits utifrån de behov som funnits inom enheterna. Detta har skett genom extern handledare alternativt genom de egna specialteamerna. Arbetet kommer att fortsätta under 2010.

- Informera om möjligheter att välja utförare och boende 2008-01-01 2010-12-31

Kommentar: Biståndshandläggarnas arbete med att informera om möjligheten att välja utförare och boende fortsätter även under 2010. Ickevals-alternativ finns.

- Införa en samlad redovisning av Lex Sarah och Lex Maria anmälningar 2009-01-01 2009-12-31

Nämnderna ska vidta åtgärder för att öka ☐ antalet verksamheter som drivs i samarbete med frivilligorganisationer	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska redovisa exempel på ☐ hur den enskildes delaktighet i måltidsplaneringen möjliggörs	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska se över sin ☐ samverkan med landstinget i syfte att förbättra korttidsvård och rehabilitering	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska ta fram införandeplan för ParaSol, SchemOs och ☐ ParaGå och lämna rapport om genomförandet i samband med tertialrapport 1	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska, utifrån ☐ medarbetarsamtal med personal inom äldreomsorgen, redovisa vilket behov av utbildning som finns	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämndernas medarbetare inom äldreomsorgen ska under våren 2009 ges ☐ möjligheter att delta i utbildningar som avser grundutbildning, språkutbildning, ledarskapsutbildning eller delta i andra insatser som är motiverade i syfte att höja kvaliteten i äldreomsorgen	2009-01-01	2009-07-01
Tillhandahålla vaktmästartjänster för äldre, ☐ "fixare", för alla som fyllt 75 år Kommentar: Äldreomsorgen har tillhandahållit fixartjänster.	2008-01-01	2010-12-31
Utveckla kunskaper i svenska hos vård- och ☐ omsorgspersonalen med svenska som andraspråk Kommentar: SFI har nyttjats för bedömning av medarbetares kunskap i svenska. Några medarbetare har ansökt till grundutbildning med stöd i svenska språket. Förvaltningen kommer att inventera behovet bland medarbetarna under 2010.	2009-01-01	2010-12-31
☐ Utveckla valfriheten inom äldreomsorgen	2008-01-01	2010-12-31

Kommentar: Biståndshandläggarna ger kontinuerligt information om de alternativ som finns. Även information om icke-valsalternativet ges.

Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden ska fortgå	2008-01-01	2010-12-31
---	------------	------------

Kommentar: Förvaltningen har kontinuerligt följt beläggningen av platser och vidtagit anpassningsåtgärder. Arbetet fortgår fortlöpande.

Vård- och omsorgsboenden ska ha en plan för sociala aktiviteter	2009-01-01	2009-12-31
--	------------	------------

Vård- och omsorgspersonal erbjuds grundutbildning	2008-01-01	2010-12-31	Avvikelse
--	------------	------------	-----------

Kommentar: Äldreomsorgen har under 2009 medvetet satsat på utbildningsinsatser utifrån genomförd validering av medarbetare enligt yrkeskraven i Kravmärkt yrkesroll. Inför 2010 finns flera medarbetare redan anmälda och antagna till grundutbildning då förutsättningarna för vikarierersättning förbättrats genom de centralt avsatta medlen.

Öppna dagverksamheter och träffpunkter ska erbjudas äldre	2008-01-01	2010-12-31
--	------------	------------

Kommentar: Förvaltningen har nu sju öppna dagverksamheter. I slutet av 2009 påbörjades planering för ytterligare en öppen verksamhet inom Stureby vård- och omsorgsboende. Den tidigare biståndsbedömda dagverksamheten inom Stureby vård- och omsorgsboende utvecklades i slutet av året på grund av minskat behov.

NÄMNDMÅL:

Antalet utredningar inom individ-och familjeomsorgen som görs med strukturerade utredningsmetoder ska öka

✓ Uppfylls delvis

Arbetet med att införa BBIC (Barns Behov I Centrum) inom myndighetsutövningen barn och ungdom har pågått enligt plan. Mottagningsgruppen för barn och ungdom har genomgått en utbildning i Signs of Safety (risk - och skyddsfaktorer) för att utifrån den metoden säkrare kunna bedöma barns utsatthet.

Inom myndighetsutövningen för vuxna har ASI använts i alla nya utredningar som gäller missbruk utom i körkortsärenden och LVM-utredningar. Utredningsmetoden DUR har använts av biståndsbedömarna inom socialpsykiatrin.

I USK:s sammanställning för missbruksvården ligger Enskede-Årsta-Vantör bland de som har den största andelen genomförda utredningar där strukturerade utredningsmetoder används. Det uppgivna årsmålet på 75 % har dock inte uppnåtts bland annat beroende på att strukturerade utredningar med hjälp av

Integrerad Utvärdering (IU) inte räknas med i USK:s sammanställning (se kommentar vid aktuell indikator ovan).

NÄMNDMÅL:

Barn, ungdomar och vuxna ska erbjudas förebyggande insatser och vård i öppna former

● Uppfylls helt

Verksamheterna inom individ- och familjeomsorgen strävar alltid efter att hitta lösningar i närområdet. Öppenvård är en prioriterad vårdform. Exempelvis erbjuder öppenvården insatser för ungdomar i form av tränings- och försökslägenheter som ligger i närområdet. Det så kallade MST-teamet (multi-system-terapi-teamet) ger vård i hemmet. Vidare erbjuder öppenvården tidiga insatser, till exempel nätverksmöten samt föräldrautbildningar/-program (KOMET och Connect, ett nytt föräldraprogram). Avdelningen ingår i ett forskningsprojekt som gäller de båda föräldraprogrammen.

Under året har föräldramottagningen tagit emot föräldrar för samarbetssamtal samt givit råd- och stödsamtal i en mycket större omfattning än 2008. En enkät genomfördes under våren 2009 som visade att föräldrarna var mycket nöjda med det stöd de fått och att de kunde rekommendera andra föräldrar att söka hjälp.

En samlokalisering av ungdomsmottagningarna i Rågsved, Enskede och Skarpnäck till en gemensam lokal vid Gullmarsplan skedde i början av året. Mottagningen har blivit välbesökt och vid en enkätundersökning som gjordes av landstinget fick mottagningen mycket positiva omdömen. En filialverksamhet i Rågsved med begränsade öppettider öppnades under det andra halvåret 2009.

Som beskrivits ovan i verksamhetsberättelsen har preventionssamordnare ansvarat för det drogförebyggande arbetet genom bland annat tillsyn av folköl och tobak. En antilangningskampanj genomfördes i samband med valborgshelgen då flera inom förvaltningen deltog vid systembolag och delade ut broschyrer mot langning. Samordnaren har vidare haft ett fortlöpande samarbete med förskolor, skolor, fritidsgårdar, fältassistenter, polis, fastighetsägare och boende som ett led i det brottsförebyggande arbetet.

Insatser till vuxna personer med missbruks- eller beroendeproblematik har under året erbjudits i olika former. Stöd, rådgivning och behandling har funnits att tillgå både individuellt och i grupp på exempelvis Gullmarsplans beroendemottagning, inom Pelarens öppenvård och Kvinnoverksamheten. Antal besök på Gullmarsplans beroendemottagning har ökat 2009 jämfört med 2008. Första halvåret 2009 hade mottagningen 4 392 besök att jämföras med 4 095 besök under första halvåret 2008. En brukarundersökning vid Gullmarsplans beroendemottagning visar att brukarna är nöjda vad gäller tillgänglighet och bemötande.

Träfflokalen Valvet har varit en mötesplats för personer med komplexa vårdbehov. Verksamheten har i snitt haft 10-15 besökare varje dag. Valvet har också bedrivit uppsökande verksamhet, gjort hembesök och utgjort ett stöd i kontakter med myndigheter.

Förvaltningen har drygt 140 tränings- och försökslägenheter som kan erbjudas personer som ett led i en behandlingskedja.

	Samarbete	Period	Ansvar
Individ- och familjeomsorgen ska erbjuda	2009-01-01	2009-12-31	
☐ förebyggande insatser i öppna former (såsom Komet, ART, föräldrasamtal, m.m.)			

NÄMNDMÅL:

Det ska vara lätt att komma i kontakt med förvaltningens omsorgsverksamheter och bemötandet ska vara bra

● Uppfylls helt

Verksamheterna har under det gångna året haft i uppdrag att se till att det finns lättbegriplig information om kontaktvägar inom förvaltningen lätt tillgänglig för brukare och andra intresserade samt att arbeta i enlighet med rutinerna för klagomåls- och synpunktshantering. Detta beskrivs närmare under rubriken "Synpunkter och klagomål" under "Övrigt" i slutet av verksamhetsberättelsen. Brukarna har haft möjlighet att lämna synpunkter både på den egna insatsen och på verksamheten i stort. Klagomålshanteringen ingår i nämndens internkontroll både 2009 och 2010 för att säkerställa att samtliga enheter följer rutinen och för att förankra rutinen ytterligare där behov finns.

Äldreomsorgens beställarenhet har genomfört en egen uppföljning gällande bemötande, information och tillgänglighet. Sammantaget visar resultatet att 90 % tycker att de får ett bra bemötande. 88,7% känner sig trygga med sin biståndshandläggare. 91% tycker att de fått hjälp och stöd. 77,5% upplevde att det var lätt att komma i kontakt med biståndshandläggaren och 70,1% att de fått tillräckligt med information. Äldreomsorgens policy att uppmana den som kontakter förvaltningen att tala in ett meddelande, när handläggare inte är nåbara, har tillämpats. Samtliga enheter har för vana att lyssna av sina telefoner flera gånger per dag. Akuta ärenden har åtgärdats direkt och övriga senast dagen efter.

Även inom enheterna inom omsorgen om funktionsnedsatta har medarbetarna arbetat med att vara tillgängliga på telefon i största möjliga utsträckning. Telefonsvarare har lyssnats av och enheterna har ringt upp så fort som möjligt, vid brådskande ärenden direkt.

Förvaltningen har följt upp väntetiderna på mottagningsenheten för försörjningsstöd varje vecka. Väntetiderna under 2009 har uppskattningsvis

varit i snitt 4 veckor. Kötiderna har minskat och beräknas kunna hållas runt 2 veckor under 2010. Väntetiderna har varierat mycket beroende på att nybesöken har varit preliminärbokade då de sökande först måste besöka Jobbtorg. Om den sökande inte besökt Jobbtorg har det uppstått en ledig nybesökstid som då kunnat bokas på någon annan. Enheten har genomfört en översyn av den information som finns tillgänglig för medborgarna gällande försörjningsstöd och rätten till bistånd både när det gäller det skriftliga materialet och informationen på hemsidan.

Översyns indikatorer	Periodens Uttal	Års Års Års	Period Års Års
☐ Antal klagomål på bemötande.	40		Årsredovisning 2009
Kommentar: Antal klagomål på bemötande och tillgänglighet inom de egna omsorgsverksamheterna.			
☐ Antal klagomål på tillgänglighet.	15		Årsredovisning 2009
Kommentar: Se ovan.			

NÄMNDMÅL:

Omsorgen om funktionsnedsatta ska präglas av värdighet, trygghet och inflytande

☒ Uppfylls helt

En brukarenkät genomfördes under hösten av stadsledningskontoret på dagliga verksamheter, gruppboendestäder och korttidshem. Resultat när det gäller bemötande visade att mellan 85-90 % av brukarna upplevde att de fick ett bra bemötande. När det gäller trygghet redovisas att mellan 85-93 % av brukarna kände sig trygga på boende, daglig verksamhet och korttidsboende. Frågor om inflytande och delaktighet visade ett varierande resultat, 50-88 %. De områden som visade lägst resultat gällde brukarens möjlighet att välja korttidshem och boende samt möjligheter att påverka beslut om vilken personal som ska ge hjälp i verksamheterna, 50-70 %.

En brukarundersökning är genomförd av förvaltningen på beställarenheten. Resultaten från denna undersökning presenteras under våren 2010.

Samtliga enheter där brukarna vill och kan vara med har infört brukarråd, vilka på enheterna kallas för husmöte, boendemöte och verkstadsklubbar. Genom dessa forum fångar man upp brukarnas synpunkter på verksamheterna, de ges också möjlighet att vara delaktiga i verksamheternas planering. Genom dessa forum har enheterna skapat större utrymmen och möjligheter för brukarna att vara med och påverka beslut på olika nivåer.

☒ Ta fram och genomföra en brukarenkät.	2009-01-01	2009-12-31

Kommentar: En enkätundersökning har genomförts på beställaravdelningen med frågor om upplevelser av bemötande, tillgänglighet och förståelse angående beslut om bistånd. Denna enkät har ännu inte sammanställts.

☒ Ta fram och genomföra en uppföljningsenkät av biståndsbeslut.	2009-01-01	2009-12-31

NÄMNDMÅL:

Personer med psykiskt funktionshinder ska erbjudas sysselsättning

☒ Uppfylls helt

Fler brukare inom socialpsykiatri har under året kunnat erbjudas sysselsättning dels i våra egna verksamheter dels genom Mentorprojektet. I de egna verksamheterna har ett drygt sjuttio tal brukare deltagit. I Mentorprojektet har 18 brukare varit aktuella varav 12 är nya för året. Sedan projektet startade 2007 har två personer kommit ut i heltidsstudier och fem i lönearbete. Ett motivationsarbete för att få fler brukare att delta i de erbjudna sysselsättningsverksamheterna pågår ständigt och är ett långsiktigt arbete.

Personer med psykisk funktionshinder ska	2009-01-01	2009-12-31
☒ erbjudas praktikplatser på den öppna arbetsmarknaden (Mentorprojektet)		

NÄMNDMÅL:

Äldreomsorgen ska erbjuda ett varierat utbud av boendeformer samt förutsättningar för kvarboende

☒ Uppfylls helt

En ökning av antal lägenheter från 69 till 74 har skett inom Rågsveds servicehus genom omDispositionering av administrativa lokaler. Då de lägenheter för tillfälligt boende/avlastning (6 i nuläget), ej nyttjats fullt ut under 2009 planeras en omvandling av två lägenheter till permanent boende. Inför omvandling av Rågsveds servicehus till trygghetsboende har en översyn och samordning av vaktmästartjänster för servicehuset och de kommunalt drivna vård- och omsorgsboendena skett. Inom Årsta vård- och omsorgsboende har 7 platser för tillfälligt boende inrättats.

Mårtensgården har utarbetat ett pedagogiskt arbetssätt vid mat och måltidssituationen, vilket innebär att personal sitter med under måltiderna med brukarna och intar en smakportion för att inspirera och vägleda vid måltiden.

En successiv övergång mot demensinriktning utifrån behov har pågått under året inom Stureby vård- och omsorgsboende. Enheten drivs på intraprenad fr.o.m 2009-11-01. Solgårdens demensdagvård har under året utökat sina platser från 22 till 24.

Utveckling av enheternas specialteam fortgår. Inom samtliga hemtjänstenheter och Rågsveds servicehus finns specialteam (omvårdnad och demens). Inom Högdalens hemtjänst har även ett psykiatriteam startat för brukare med psykiska funktionshinder. Teamets medarbetare har fått utbildning i bemötande av brukare med denna problematik.

Under året har ca 900 personer nyttjat fixartjänst genom cirka 3000 utförda uppdrag. Samverkan med landstinget i syfte att förbättra korttidsvård och rehabilitering har pågått under 2009. Äldreomsorgens anhörigkonsulent har under året haft kontakt med 168 personer som vårdar närstående i hemmet.

Enhetens indikatorer	Periodens antal	Årsmål	Period
Antal hemtjänstenheter och servicehus med ● specialteam.	7	7	Årsredovisning 2009

Enhetens mål/åtgärd	Startdatum	Slutdatum	Ansvarig
Hemtjänstenheterna och servicehusen ska □ fortsätta att utveckla samverkan med landstinget genom specialteam.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Äldreomsorgen ska ge de äldre möjlighet att behålla och/eller förbättra sina funktioner för att uppnå ett så självständigt liv som möjligt

● Uppfylls helt

Samtliga enheter har verkat för utveckling av det sociala innehållet och aktiviteter under 2009. En enkätundersökning gällande aktiviteter, utevistelse och kost inom vård- och omsorgsboenden samt servicehus har genomförts. Det sammantagna resultatet visar på en förbättring. Andelen brukare som deltog i någon av enhetens aktiviteter var 60 % (42 % 2008). Andelen nöjda med den mat som serveras var 73 % (62 % 2008). Vidare tyckte 67 % att maten serverades under trivsamma former (61 % 2008). Av de svarande ansåg 46 % att utevistelse erbjuds i tillräcklig omfattning (39 % 2008).

Inom samtliga vård- och omsorgsboenden har aktiviteter anordnats både i form av vardagsnära aktiviteter efter brukarens förmåga och olika gemensamma arrangemang med underhållning. Att uppmärksamma årets helger och högtider med underhållning och trevligt dukade bord inför måltider har varit ett viktigt

inslag. Bandhagen-Örbys hemtjänst har under året bjudit in till tre sociala sammankomster för sina brukare.

Uppsökande verksamhet med munhälsobedömning (erbjuds av landstinget) har genomförts på flera enheter. Personalen har i anslutning till detta erhållit utbildning för att på bästa sätt kunna hjälpa brukare med den dagliga munvården.

I juni 2009 invigdes den första delen av hälsoträdgården inom Rågsveds servicehus. Den andra trädgården beräknas bli klar till sommaren 2010.

Sommarkollo har erbjudits genom dagsresor till Sävsnäs på Gålö under juni till augusti tre dagar i veckan. Erbjudandet om dagkollo har utvecklats ytterligare till att även erbjudas brukare inom vård- och omsorgsboende som under sommaren kunnat nyttja dagkollot på söndagar.

Projektet Anhörigstöd och uppsökande verksamhet har utvecklat samverkan med stadsdelarna Skarpnäck och Farsta genom att organisera gemensamma anhängigcirkel samt rekreation i form av dagsresa till Gålö för anhängigvårdare. Samverkan mellan förvaltningarna har även lett till att en anhängigförening har bildats.

Resultatet av stadens enkätundersökning till anhängigvårdare visar ett markant förbättrat resultat jämfört med 2008. Andelen nöjda med erhållet stöd 2009 är 73 % mot 2008 då andelen nöjda var 61 %. Förvaltningen återkommer med en redovisning till nämnden i särskild ordning.

Äldreomsorgen har fortsatt att fokusera på kost och nutrition genom förankring av arbetet med den matpärm som arbetats fram som handbok till medarbetarna. Inom samtliga enheter har förankring av rutiner och arbetsinstrument för kostfrågorna skett. Kostråd finns inom varje enhet där brukarens synpunkter på kosten tillvaratas. Äldreomsorgens kostenheter har förändrat sin produktion genom att erbjuda två alternativa rätter både lunch och middag och planerar för att ytterligare utveckla matsedlar och rutiner 2010.

Äldreomsorgen har nu totalt sju öppna dagverksamheter fördelade över stadsdelsområdet varav sex ingått i enheten för förebyggande verksamhet. Enheten samverkar både med socialtjänsten, Jobbtorg och Arbetsförmedlingen med erbjudan om praktik- och rehabiliteringsplatser. Denna samverkan har bland annat lett till att dagliga promenader för de boende vid Rågsveds servicehus kunnat erbjudas.

Samverkan med frivilliga organisationer har fortsatt även 2009. Som brukligt hölls den årliga samverkanskonferensen för att främja utveckling av samverkan och utbyta erfarenheter.

Enheten har totalt ca 60 volontärer verksamma inom de öppna dagverksamheterna. Volontärer är nu också verksamma inom hemtjänstenheterna Högdalen, Bandhagen-Örby och Årsta samt inom Stureby vård- och

omsorgsboende. Volontärerna utför ledsagning och promenader samt besöker brukare i hemmet.

Projektet Hjälpmedelsknallarna, som drivits i samverkan med Farsta, Skarpnäck och Primärvården Rehab (tillhör landstinget), om hjälpmedel till anhörigvårdare för att underlätta deras vardag avslutades vid årsskiftet. Genom resterande medel som får nyttjas 2010 kommer primärvården att hålla i informationstillfällen på de öppna dagverksamheterna, i samverkan med enheten för förebyggande verksamhet. Dessutom upprättas en visningsmiljö av hjälpmedel i lokaler inom Dalens sjukhus.

	Periodens Resultat	Årsmåls- värde	Årsmåls- värde
☒ Andel personer som har erbjudits munhälsobedömning.	100 %	100 %	2009
	Startdatum	Slutdatum	Årskiftet
☒ Enheterna ska se till att alla berättigade erbjuds munhälsobedömning.	2009-01-01	2009-12-31	
☒ Enheterna ska se till att upprätta munstatus för alla boende som har hälso- och sjukvårdsinsatser.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMAL:

Äldreomsorgen ska säkerställa den enskildes beviljade insatser när det gäller genomförande, kvalitet och rättsäkerhet

☒ Uppfylls helt

Inom alla enheter har stora insatser gjorts avseende arbetet med genomförandeplaner som även inkluderar sociala aktiviteter och utevistelse. I detta arbete ingår även vidareutveckling av den löpande dokumentationen i ParaSoL och Vodok. Detta långsiktiga arbete fortsätter.

Införandet och utvecklingen av bemanningssystemet SchemOS fortgår inom alla hemtjänstenheter. Hemtjänstens planering för start av mobila lösningar "ParaGå" påbörjades under 2009 men den planerade uppstarten har senarelagts till 2010.

Arbetet med genomgång och revidering av rutiner utifrån infört ledningssystem enligt SoL och HSL för att säkra vård och omsorg för den enskilde har påbörjats. Flera enheter har startat upp den kvalitetsgrupp som enligt fastställd struktur för det systematiska kvalitetsarbetet ska finnas inom varje enhet kopplad till äldreomsorgens kvalitetsgrupp.

Enheterna har kartlagt kompetensutvecklingsbehov utifrån kravmärkt yrkesroll vilket bland annat utmynnat i att handledning i reflekterande samtal, utbildning i demens, taktil stimulering, lyft/förflyttning, brand, ergonomi- och förflyttningsteknik, egenkontroll av kost samt utbildning i livsmedelshygien och anhörigstöd genomförts.

Äldreomsorgen har valt att under 2009 prioritera utbildningsinsatser utifrån genomförd validering enligt yrkeskraven i Kravmärkt yrkesroll. Inför 2010 har flera enheter anmält och redan fått ett antal medarbetare antagna till grundutbildning.

Medarbetare med svenska som andra språk har erbjudits att genomgå ett språktest för bedömning av vilka områden som behöver förbättras. Behovet av språkutbildning kommer att inventeras i början av 2010.

Hemtjänstens medarbetare har även fått handledning både av externa och interna handledare genom de egna specialteamen. Enheterna har även utbildat egna reflektionshandledare och handledare i taktil stimulering.

Samtliga enheter har också fortsatt utvecklingsarbetet utifrån resultatet av stadens genomförda brukarundersökningar 2008. Mycket fokus har lagts på bland annat attityd, förhållningssätt och bemötande. Dessa områden var också utgångspunkten för de inspirationsdagar för äldreomsorgens medarbetare som genomförts vid fem tillfällen under 2009. Syftet var att få en dialog med och mellan verksamheterna för att fokusera på mötet med den äldre, mat och måltider, vardagsrehabilitering samt aktiviteter och utevistelse. Dagarna skulle ses som en avstamp för att nå Vision 2030 - en äldreomsorg i världsklass. Drygt 85 % av deltagarna redovisade i utvärderingen på olika sätt att de uppfattade informationen från /inspiratörerna/föreläsarna som ny och viktig.

Verksamhetsuppföljning har genomförts av samtliga enheter inom äldreomsorg som förvaltningen har ansvar för. Oanmälda besök har genomförts både för att följa upp samverkan, lokaler och bemanning och för arbetet nattetid. Läkemedelsgranskning via Apoteket har genomförts inom vård- och omsorgsboenden samt servicehusen.

Olika inspektioner och granskningar har genomförts 2009. Socialstyrelsen har vid inspektion av Årsta vård- och omsorgsboende påtalat brister i uppföljningar av riskbedömningar (fallsador etc.). Uppföljningen har förbättrats genom kontinuerliga teamträffar och bättre rapportsystem till MAS för registrering antal riskbedömningar som görs. Vidare har miljöförvaltningen vid inspektion riktat kritik mot vissa enheter för att egenkontrollen av livsmedelshantering ej förankrats hos personalen. Under året har rutiner för egenkontroll av livsmedelshantering utformats och förankrats hos medarbetarna.

Kvaliteten inom hemtjänsten har granskats av stadens revisorer. De områden som omfattades var bland annat ledningssystemet, kontinuiteten och den sociala dokumentationen. Rapport om resultatet väntas. Länsstyrelsen har genomfört ett tillsynsbesök gällande bland annat brukarnas möjlighet till

inflytande över omsorgens dagliga innehåll inom Rågsveds servicehus. Förvaltningen återkommer till nämnden med en redovisning i särskilt ärende i början av 2010.

Enheterna har arbetat med att alla brukare med hälso- och sjukvårdsinsatser har en omvårdnadsplan där riskbedömningar ingår. Alla enheter dokumenterar erbjuden utevistelse.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) har under år 2009 fokuserat på utvecklingen av hälso- och sjukvårdsdokumentationen, riskbedömningarna och patientsäkerheten utifrån inkomna avvikelserapporter. Utbildning i hälso- och sjukvårdsdokumentation har genomförts för sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster. I samband med verksamhetsuppföljningarna har dokumentationen och riskbedömningarna följts upp och granskats. Avvikelseerna har följts upp genom kontinuerlig granskning av inkomna avvikelserapporter. Vissa inträffade avvikelser har föranlett en djupare analys enligt en särskild metod framtagen av bland annat Socialstyrelsen. Under år 2010 kommer fokus att omfatta samma områden då det fortfarande finns utvecklingsmöjligheter inom dessa.

Inom beställarenheten har arbetet med nyprövning av ärenden utvecklats genom införande av en ny uppföljningsmall gemensam för beställare och utförare. Även arbetet inom beställarenhetens dagliga möten/ärendedragningar, så kallade boråd, har utvecklats och förändrats för att bättre säkra att brukarnas behov tillgodoses genom rätt insats. För att säkerställa likställighet i utredningar, bedömningar och beslut har planeringsdagar och metodmöten fortlöpande hållits. I slutet av året gjordes en förändrad fördelning av arbetsuppgifter vad gäller ny- och omprövning samt fastställande av vårdnivåer på vård- och omsorgsboende.

Ärendets indikatorer	Periodens uttal	Årsnål	Period
Andel av brukarna på vård- och omsorgsboende som har erbjudits regelbunden utevistelse.	98 %	100 %	Årsredovisning 2009

Kommentar: Vissa brukare har under året haft så stora omvårdnadsbehov då de flyttat in på enheten att de inte varit i sådant fysiskt och psykiskt status där det inte varit lämpligt att erbjuda utevistelse.

Andel brukare med HSL-insatser, inskrivna i hemsjukvård, som har en omvårdnadsplan som inkluderar riskbedömningar.	79 %	100 %	2009
--	------	-------	------

Kommentar: Arbetet med att upprätta omvårdnadsplaner som inkluderar riskbedömningar har pågått och fortsätter fortlöpande.

Ärenden	Periodens total	Andel	Period
---------	--------------------	-------	--------

✓ Andel ärenden som har nyprövats under året. 82 100 % 2009

Kommentar: Av totalt 2 984 ärenden har 2 447 nyprövats under 2009. Nya ärenden tillkommer och andra avslutas vilket gör att alla ärenden ej är aktuella för nyprövning. 537 ärenden har ej nyprövats.

	Startdatum	Slutdatum	Ämne
--	------------	-----------	------

Enheterna ska se till att alla brukare med 2009-01-01 2009-12-31

- ☒ HSL-insatser har en vårdplan och riskbedömningar ska utföras för dessa.

Vård- och omsorgsboenden ska dokumentera 2009-01-01 2009-12-31

- ☒ erbjudanden om utevistelse och det ska av dokumentationen framgå om den boende tackat ja eller nej.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

● Uppfylls helt

Utifrån den klart minskande trenden vad gäller sjukfrånvaroutvecklingen, tillsammans med de tydligt positiva resultaten vad gäller nöjda medarbetare inom förvaltningens verksamheter, bedömer förvaltningen att nämnden under 2009 har bidragit till uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

Att systematiskt arbeta med arbetsmiljöfrågor är grunden för en väl fungerande arbetsplats och det är även viktigt att driva ett förebyggande arbetsmiljöarbete. Under hösten 2009 har förvaltningen genomfört arbetsmiljöutbildningar för enhetschefer och lokala skyddsombud. Ett samverkansavtal (FAS 05) för ökad samverkan med de fackliga organisationerna och för att skapa en ökad delaktighet och inflytande för medarbetare inom verksamheterna gäller från och med 1 januari 2009. Under 2009 har förvaltningen, i samverkan med de fackliga organisationerna, genomfört utbildningar i FAS 05 för chefer, fackliga ombud och övriga skyddsombud .

Enheterna har tagit emot praktikanter från Jobbtorg, arbetsförmedlingen, lärarhögskolan och socialhögskolan samt sommararbetande ungdomar.

Arbetet under det gångna året för att öka medarbetarnas nöjdhet samt minska sjukfrånvaron redovisas under respektive nämndmål nedan.

Verksamhetsområde	Andel	Period
-------------------	-------	--------

Frisknärvaro (alla nämnder)	30 %	25 %	39%	2009
Medarbetarindex (alla nämnder)	60	60	60	2009
Sjukfrånvaro (alla nämnder)	7,9 %	7 %	6,5 %	Årsredovisning 2009
En satsning på kompetensutveckling för chefer inom äldreomsorgen ska genomföras	2009-01-01	2009-12-31		
Samtliga nämnder ska utarbeta rutiner så att ansvarig chef säkerställer att kontakt alltid tas på första sjukskrivningsdagen.	2009-03-20	2009-12-31		

NÄMNDMÅL:

Nöjdmedarbetarindex ska höjas till minst 60

☒ Uppfylls helt

Nämndens mål att höja NMI från 56 år 2008 till 60 år 2009 har nåtts. Olika satsningar på exempelvis kompetensutveckling, ledarskap, friskvård och trivselskapande åtgärder har genomförts under 2009. Under våren genomfördes en psykosocial skydds rond inom samtliga enheter och resultaten från denna, tillsammans med medarbetarsamtalen, utgör underlag för förbättringar och utvecklingsområden inom verksamheterna.

Inom de olika verksamhetsområdena har cheferna deltagit i olika chefs- och ledarskapsutbildningar, som exempelvis rektorsutbildningen inom förskolan och stadens ledarskapsutbildning med inriktning äldreomsorg. Medarbetare har deltagit i olika former av kompetensutveckling och fått handledning.

Inom verksamheterna har olika aktiviteter pågått under året för att främja trivseln på arbetsplatserna. Det handlar om att fokusera på förbättringsområden som enkätresultaten visat, hälsocoacher, hälsoombud, trivselhöjande aktiviteter, friskvård, inspirationsdagar med mera.

Andel medarbetare som har en individuell kompetensutvecklingsplan.	96 %	100 %	2009
--	------	-------	------

Kommentar: Vissa enheter uppger att man inte hunnit med medarbetarsamtal och individuella kompetensutvecklingsplaner för samtliga medarbetare av huvudsakligen det skälet att nya medarbetare tillkommit under året. Arbetet med samtal och planer pågår vid dessa enheter och avslutas i början av 2010.

Andel medarbetare som har haft medarbetarsamtal under året.	93 %	100 %	2009
---	------	-------	------

Kommentar: Se ovan.

NÄMNDMAL:

Sjukfrånvaron ska minska till maximalt 7 procent

✓ Uppfylls delvis

Förvaltningen har arbetat på olika sätt med hälsa och friskvård för att minska sjukfrånvaron. Enheterna har arbetat med stöd av personalavdelningen och i samverkan med försäkringskassan, företagshälsovården och de fackliga organisationerna för att stärka den enskildes möjlighet att komma igång i arbete. Arbetet har utgått från stadens rehabiliteringsprocess och enheterna har informerats kontinuerligt om dess innehåll exempelvis vid chefsträffar, bland annat för att säkerställa att verksamheterna arbetar med sjukskrivningar enligt stadens rehabiliteringsprocess. Enheter med hög sjukfrånvaro (över 5 %) har en handlingsplan för hur de arbetar med att minska den.

En viktig del i arbetet med att minska sjukfrånvaron är ledarskapsutveckling där förvaltningen kontinuerligt arbetar med olika utvecklings- och utbildningsprogram, i syfte att skapa ett hälsofrämjande ledarskap. Exempel på det kan vara chefsstöd av olika slag, kontinuerligt arbete med frågor gällande fysisk och psykosocial arbetsmiljö, handlingsprogram utifrån medarbetarenkäter samt information om förändringar av sjukförsäkringsregler. Vikten av tidiga insatser vid frånvaro har lyfts fram och arbete har skett i nära samarbete med företagshälsovård och införande av MedHelp på samtliga förskoleenheter.

Andra mer generella insatser är att arbeta aktivt med friskvård vilket kan handla om att subventionera motionskort och att stimulera medarbetarna till att delta i aktiviteter samt rökavvänjningsgrupper. Som ett par goda exempel från äldreomsorgen på aktiviteter som främjar hälsa och ökar medarbetarnas nöjdhet kan nämnas den hemtjänstenhet som har utsett en hälsoansvarig medarbetare som erbjuder kollegorna inom enheten morgongymnastik måndag-fredag och avslappning på eftermiddagen som ett led i "en friskare arbetsplats". Den

sjukgymnast som riktar sitt arbete mot personalhälsa inom äldreomsorgen har bland annat erbjudit genomgångar i sittergonomi och samverkat med personalavdelningen vid upprättandet av rutiner för systematiskt arbete med sjukfrånvaron.

Resultatet för den totala sjukfrånvaron för 2009 blev 7,9 % vilket är en minskning med 1,4 procentenheter jämfört med 2008. Även om inte nämndens mål om 7 % år 2009 nåddes kan det konstateras att trenden är en sjunkande frånvaro inom förvaltningens verksamheter.

Sjukfrånvaroprojektet

För att stärka arbetet med att minska sjukfrånvaron har stadsdelsnämnden beviljats medel ur den centrala medelsreserven. Projektets målgrupp har varit medarbetare som varit heltidssjukskrivna i över ett år. Förvaltningen bedömer att det är ca 100 personer. För att stärka det arbete som tidigare har bedrivits med denna grupp har förvaltningen utökat de nuvarande resurserna inom personalavdelningen, köpt in fler arbetsförmågebedömningar samt gett extra fortbildningsinsatser till enhetscheferna. En projektredovisning redovisas i bilaga till verksamhetsberättelsen.

Genomsnittligt antal personer	Periodens start	Årsmål	Årsmål
Antal långtidssjuka 12-månadersperiod (helårsarbetare)	112	125	2009
Ämnen och aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Ansvarig
Enheter med hög sjukfrånvaro ska erbjudas utbildning samt råd och stöd.	2009-01-01	2009-12-31	
Enheter som har en sjukfrånvaro över 5 procent ska ha en handlingsplan för hur de arbetar med att minska sjukfrånvaron och öka frisknärvaron.	2009-01-01	2009-04-30	
Enheter ska samarbeta med företagshälsövård, försäkringskassa, fackliga organisationer och andra intressenter.	2009-01-01	2009-12-31	
Enheter ska uppmuntra och stödja medarbetarna till friskvård.	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:
3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Bokslutet för 2009 visar ett överskott om 11,4 miljoner kronor efter överföring till resultatfond. Det motsvarar en budgetföljsamhet om 99,4 % av hela nettobudgeten på 1,9 miljarder kronor.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
3.1 Budgeten ska vara i balans

● Uppfylls helt

Ekonomiskt utfall i sammanfattning

Årets bokslut har upprättats enligt god redovisningssed och i överensstämmelse med riktlinjerna för Stockholm stad och enligt reglerna i redovisningshandboken. Beloppsgränsen för poster som har periodiserats manuellt fastställdes till 20 000 kronor per tillfälle.

Justerad budget 2009

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd har totalt haft en nettobudget om 1 933,1 miljoner kronor för år 2009. Utöver detta har nämnden totalt anmält omslutningsförändringar om 301,1 miljoner kronor. (Se tabell 1a och b nedan.)

Tabell 1a: Budget Enskede-Årsta-Vantör år 2009 (mnkr)				
Anslag - netto	Budget 1/1	Tillägg under året	Justerad budget	Ökad omslutning
1. Nämndens verksamhet	1 874,0	59,1	1 933,1	301,1
2. Investeringar i parker	10,5	1,4	11,9	0,0
3. Övriga investeringar	9,3	0,0	9,3	0,0
Summa	1 893,8	60,5	1 954,3	301,1

Tabell 1b:	Belopp mnkr
Tilläggen avser följande	
Medicinskt ansvarig rehabilitering	0,8
Ny vårdform/socialpsykiatri, statliga medel	1,5
Verksamheter för hemlösa	2,8
Utbyggnad av boende personer med funktionsnedsättning	4,7
Ut- och ombyggnad av boende inom socialpsykiatri	1,1
Kompensation för förskolor med hög hyra	2,4
Sommarkollo	0,6
Ekonomiskt bistånd	7,8
Projekt för minskad sjukfrånvaro	0,5
Justering av räntor och avskrivningar	0,3

Minskade prestationer flyktningmottagning	-4,2
Ökade prestationer förskola	23,8
Ökade prestationer funktionsnedsättning	17,0
Investering Rågdalen/Högdalstoppen	1,4
Summa tillägg	60,5

Utöver budgettilläggen har förvaltningen under året fått riktade intäkter från kommunstyrelsen i form av stimulansmedel för utbyggnad av förskolor med 9,6 miljoner kronor.

Budgetutfall per verksamhetsområde

Indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KPs årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)		100 %	100 %	Årsredovisning 2009
Kommentar: Indikatorn rapporteras av stadsledningskontoret.				
Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	99,4 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2009

NÄMNDMÅL:

Verksamheterna ska rymmas inom tilldelad budget

● Uppfylls helt

Nämndens verksamhet visar ett överskott om 20,2 miljoner kronor före överföring till resultatfond. Det är 1,0 % av hela nettobudgeten på 1,9 miljarder kronor.

Resultatfonden från år 2008 har ökat med 8,8 miljoner kronor. Det innebär att i resultatfonden till år 2010 finns det nu 32,8 miljoner kronor. Det slutliga justerade resultatet, dvs. efter överföring till resultatfond för år 2009, blir 11,4 miljoner kronor, vilket innebär en budgetavvikelse med 0,6 %. Förvaltningen begär ombudgetering med 1,9 miljoner kronor för oförbrukade medel inom socialpsykiatri och administration.

Totalt sett har kostnaderna blivit 24,2 miljoner lägre än budgeterat och intäkterna 4,0 miljoner lägre. I tabellen nedan redovisar förvaltningen det ekonomiska resultatet per verksamhetsområde innan resultatöverföring.

Tabell 2: Budgetutfall per verksamhetsområde (mnkr)						
Verksamhet	Justerad Budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Utfall 2008
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto
Anslag 1 för nämndens verksamhet						
Nämnd och administration	70,0	-0,7	66,2	-0,8	4,0	0,3
Individ och familj	236,5	-22,5	236,9	-25,7	2,8	-8,2
<i>varav socialpsykiatri</i>	73,6	-11,3	69,5	-11,2	4,0	-6,3
Flyktingmottagande	12,9	-4,5	13,0	-5,2	0,5	-0,9
Stadsmiljö	20,9	-0,2	18,7	-0,2	2,2	0,6
<i>varav avskrivn. och räntor</i>	4,7	0,0	3,6	0,0	1,1	0,3
Förskola	451,3	-47,8	436,6	-43,8	10,7	15,5
Äldreomsorg	902,6	-165,5	896,6	-157,2	-2,3	16,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	358,6	-94,8	365,1	-97,6	-3,7	-7,1
Fritid och kultur	44,0	-3,4	34,6	-3,2	9,2	7,3
Arbetsmarknadsåtgärder	19,7	-10,5	14,9	-10,0	4,2	2,6
Ekonomiskt bistånd	170,8	-4,3	180,3	-6,3	-7,5	-11,2
<i>varav handläggning</i>	29,0	1,0	29,4	-1,5	0,1	2,1
Övrigt	0,0	0,0	0,2	-0,2	0,0	0,0
Totalt	2 287,2	-354,1	2 263,1	-350,1	20,2	15,1
Ökning av resultatfond					-8,8	-10,2
Slutligt resultat					11,4	4,8
 Investeringar i parker	 11,9	 0,0	 11,3	 0,0	 0,6	 1,4
Övriga investeringar	9,3	0,0	1,1	0,0	8,2	-

Tertialrapporter 2009

Den slutliga avvikelsen i förhållande till budget har blivit bättre än det som beräknades i tertialrapport 1 och 2. I huvudsak beror det på att budgetjusteringar gjorts för ekonomiskt bistånd samt att resultatenheterna har större överskott än beräknat.

Tabell 3: Jämförelser prognoser – utfall (mnkr)			
	Bokslut	T 2	T 1
Verksamheter	20,2	8,9	2,1
Resultatöverföring	-8,8	-2,9	-1,5
Slutligt resultat	11,4	6,0	0,6

Analys av resultaträkning – Uppföljning av driftbudget

Resultaträkning

I resultaträkningen redovisas stadsdelsnämndens externa kostnader och intäkter för året. I nedanstående tabell redovisas en sammanfattning. I bokslutsbilagan finns resultaträkningen i sin helhet.

De totala kostnaderna för år 2009 har ökat med 80,2 miljoner kronor (3,7 %) jämfört med år 2008. Detta beror på flera saker såsom prishöjningar, löneökningar, volymökningar inom förskola och stöd och service till personer med funktionsnedsättning, ökat medelbidrag per hushåll och fler hushåll som får ekonomiskt bistånd. För personalkostnaderna är det totalt en nettominskning med 54,6 miljoner kronor. Detta beror på övergång till entreprenader. Inhyrd personal avser främst tekniska konsulter för projektering av ny- och ombyggnader. De totala lokalkostnaderna har minskat genom ett flera administrativa lokaler avvecklats samt att ombyggnationer och underhåll inte längre finansieras av driftbudgeten.

Intäkterna har minskat med 26,0 miljoner kronor (-6,9 %) jämfört med år 2008. Detta beror på främst på en minskad försäljning av platser till andra förvaltningar och minskade statliga bidrag. Ökningen av hyresintäkter beror bland annat på felkontering av servicehusens hyresintäkter under 2008.

Tabell 4: Externa kostnader och intäkter år 2009 (mnkr)					
Kostnader	2009	2008	Intäkter	2009	2008
Inventarier	6,6	6,4	Försäljn. mat	-25,3	-27,8
Bidrag	171,4	182,3	Taxor, avgifter	-50,6	-53,3
Entreprenader	695,9	537,6	Hyror	-71,6	-53,7
Inhyrd personal	21,6	18,2	Bidrag	-96,3	-107,5
Personal	1 086,6	1 141,2	Försäljn.verks.	-84,5	-110,8
Lokaler	170,8	185,2	Övriga intäkter	-21,6	-22,7
Förbruk.material	59,9	68,7	Räntor	-0,2	-0,3
Tele, data	27,2	23,0			
Transporter	5,9	7,0			
Information	0,4	0,9			
Övrig kostnad	13,2	8,9			
Räntor o avskrivningar	3,6	3,5			
Summa	2 263,1	2 182,9	Summa	-350,1	-376,1

Redovisning per verksamhetsområde

Jämförelse av kostnader och intäkter med föregående år

Nettokostnaderna ökat med 106,2 miljoner kronor. Det motsvarar ca 5,9 %.
Kostnaderna har ökat och intäkterna har minskat jämfört med år 2008.
Kommentarer till de olika verksamheternas kostnads- och intäktsutveckling återfinns under respektive verksamhetsområde.

Tabell 5: Kostnader och intäkter år 2008 och 2009 (mnkr)					
Verksamhet	Utfall 2008		Utfall 2009		Netto- förändring (- = minskad kostnad)
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	
Nämndens verksamhet					
Nämnd och administration	78,3	-3,3	66,2	-0,8	-9,6
Individ och familjomsorg	236,3	-28,5	236,9	-25,7	3,4
<i>varav socialpsykiatri</i>	70,8	-11,6	69,5	-11,2	-0,9
Flyktingmottagande	23,0	-9,3	13,0	-5,2	-5,9
Stadsmiljö	19,1	-0,2	18,7	-0,2	-0,4
<i>varav avskrivn. och räntor</i>	3,5	0,0	3,6	0,0	0,1
Förskola	392,6	-41,6	436,6	-43,8	41,8
Äldreomsorg	867,5	-169,6	896,6	-157,2	41,5
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	349,3	-101,1	365,1	-97,6	19,3
Fritid och kultur	37,2	-3,6	34,6	-3,2	-2,2
Arbetsmarknadsåtgärder	19,4	-13,9	14,9	-10,0	-0,6
Ekonomiskt bistånd	159,4	-4,1	180,3	-6,3	18,7
<i>varav handläggning</i>	26,2	-0,2	29,4	-1,5	1,9
Övrigt	0,9	-0,9	0,2	-0,2	0,0
Totalt	2 182,9	-376,1	2 263,1	350,1	106,2
Investeringar i parker	8,3	0,0	11,3	0,0	3,0
Övriga investeringar	0,0	0,0	1,1	0,0	1,1

Nyckeltal

Nyckeltalen redovisas i bilaga 2. En del nyckeltal kommenteras under respektive verksamhetsområde för att bland annat förklara kostnads- och intäktsutvecklingen.

Nämnd och gemensam administration

Utfall jämfört med budget

Kostnaderna för den gemensamma administrationen blev 4,0 miljoner kronor lägre än budgeterat.

Tabell 6: Utfall jämfört med budget Nämnd och gemensam administration (mnkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2008
Direktör, stab o nämnd	8,6	0,0	6,6	0,0	2,0	0,5
Ekonomiavdelning	12,9	-0,7	11,4	-0,7	1,5	0,7
Personalavdelning	24,7	0,0	24,3	-0,1	0,5	1,7
Lokaler, IT, tele mm	22,0	0,0	22,4	0,0	-0,4	-2,6
Omstrukturering	1,8	0,0	1,5	0,0	0,3	0,0
Totalt	70,0	-0,7	66,2	-0,8	4,0	0,3
Avvikelse i %					5,6 %	

Jämförelse prognoser-utfall

Överskottet inom administrationen är något högre än prognosen i tertial-rapporterna beroende på att avsatta medel för lokalåtgärder inte nyttjats samt att några tjänster varit vakanta.

Tabell 7: Jämförelse prognoser – utfall Nämnd och gemensam administration (mnkr)			
	Bokslut	T 2	T 1
Netto	4,0	2,0	2,0

Kostnads- och intäktsutveckling

Jämfört med år 2008 har nettokostnaderna för administrationen minskat med 9,6 miljoner kronor, vilket motsvarar 12,8 procent. Detta beror på att lokalkostnaderna är lägre sedan flytten 2008 samt att det under 2009 varit en hyresrabatt. Personalkostnaderna har minskat med 3,9 miljoner kronor eller 10 % i jämförelse med 2008. Detta beror på att antalet övertaliga minskat sedan 2007, vissa vakanta tjänster samt att ekonomiadministrationen förts över till gemensam service.

Individ- och familjeomsorg

Utfall jämfört med budget

Verksamhetsområde individ- och familjeomsorg redovisar ett överskott med 2,8 miljoner kronor varav vuxna har överskott med 3,4 miljoner kronor, barn och unga ett underskott på 4,6 och socialpsykiatri ett överskott på 4,0 miljoner kronor.

Underskottet inom barn och unga beror på ett ökat antal placeringar både i externa jourhem samt i den interna öppenvården. Överskottet inom vuxen beror på minskat antal externa placeringar. Antalet vård dygn har minskat från 3 059 under 2008 till 2 645 dygn under 2009. Överskottet inom socialpsykiatri beror främst på att stimulansmedel för flytt av gruppboenden från Kumlagatan till Enskededalens servicehus och statliga medel för tvång i öppen vård inte har förbrukats under 2009. De sistnämnda begärs ombudgetering för.

Stimulansbidraget för flytten av gruppboenden kommer åter att sökas i samband med tertiärrapport 1 år 2010 eftersom inflyttning sker under januari 2010.

Tabell 8: Utfall jämfört med budget Individ- och familjeomsorg (mnkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Utfall 2008
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	
Barn och unga	108,0	-6,9	112,9	-7,2	-4,6	1,0
Vuxna	51,8	-4,2	51,2	-7,0	3,4	-2,7
Socialpsykiatri	73,6	-11,3	69,5	-11,2	4,0	-6,3
Gemensamt	3,1	-0,1	3,3	-0,3	0,0	-0,2
Summa	236,5	22,5	236,9	-25,7	2,8	-8,2
Avvikelse i % *					1,3 %	

Jämförelse prognoser-utfall

Underskottet inom verksamheterna för barn- och ungdom samt vuxna har minskat med 0,8 miljoner kronor jämfört med prognosen i tertiärrapport 2. Detta beror på att den ökning som var av externa köp under våren stannade av senare under hösten. Inom socialpsykiatri har överskottet ökat jämfört med tertiärrapporterna vilket främst beror outnyttjat stimulansbidrag samt att medel för nya vårdformer inom socialpsykiatri inte har använts.

Tabell 9: Jämförelse prognoser-utfall Individ- och familjeomsorg (mnkr)			
	Bokslut	T 2	T 1
Barn- och ungdom samt vuxna	-1,2	-2,0	0,0
Socialpsykiatri	4,0	2,0	0,0
Slutligt resultat	2,8	0,0	0,0

Utförarenheternas resultat

Underskottet inom barn och unga beror delvis på att enheten från och med oktober inrättade ett akutteam bestående av 2 personer. Enheten har också haft överanställningar i slutet av året.

Överskottet inom socialpsykiatrins utförarenheter beror på att anpassningar gjorts inför det valfrihetssystem som införs från januari 2010. Resultatet inkluderar även stimulansbidrag som ännu inte har använts för den nya gruppbostaden.

Tabell 10: Utförarenheternas resultat Individ- och familjeomsorg (mnkr)

Verksamheter	Budget- omslutning	Resultat 2009	Resultat i % av omslutning
Barn och unga öppenvård	15,2	-1,1	7,2 %
Vuxenmissbruk öppenvård	20,5	-0,2	-1,1 %
Socialpsykiatri	34,8	1,4	4,0 %
Summa	70,5	0,1	0,1 %

Kostnads- och intäktsutveckling

Lönekostnaderna inom hela verksamhetsområdet har minskat med 4 % vilket motsvarar 4,4 miljoner kronor. Främst beror detta på de anpassningar socialpsykiatrins utförarenheter gjort med 6,7 miljoner kronor. Inom verksamheterna för vuxna, barn- och unga har lönekostnaderna ökat med 2,8 % vilket främst beror på löneuppräknings.

Jämfört med 2008 har kostnaderna för externa köp inom barn- och ungdom ökat med ca 2 %, vilket motsvarar en normal prisuppräkning. Under 2009 har kostnaderna för placeringar inom HVB, § 12-hem, stödboende för ungdomar samt akut- och utredningshem minskat påtagligt, samtidigt som kostnaderna för jourhem, familjehem samt öppenvård ökat med motsvarande kostnad.

Inom vuxenvården har de externa köpen minskat motsvarande 6 %, detta trots generella prisuppräknings. Kostnaderna för LVM-placeringar samt stödboende på institution har minskat jämfört med 2008, samtidigt som en ökning syns inom andra boendeformer. Kostnader för härbärgen har ökat med 5 % mellan åren. Inom socialpsykiatri har kostnaderna för externa köp ökat med 2,7 miljoner kronor eller ca 9 % jämfört med 2008. Däremot har personal-kostnaderna minskat beroende på de anpassningar som gjorts inom utförarenheterna. Totalt är nettokostnaderna lika stora 2009 som 2008 för socialpsykiatri.

Flyktingmottagande

Utfall jämfört med budget

Kostnaderna har blivit 0,5 miljoner kronor lägre än budgeterat. Detta beror i huvudsak på att antalet flyktingar successivt har minskat under året.

Handläggningskostnader har också minskat på grund av det lägre antalet flyktingar.

Tabell 11: Utfall jämfört med budget Flyktingmottagande (mnkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse
Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2008
Handläggning	5,5	-2,3	4,8	-2,5	0,9	1,7
Introduktionsersättning	7,4	-2,2	8,3	-2,7	-0,4	-2,6
Summa	12,9	-4,5	13,1	-5,2	0,5	-0,9
Avvikelse i %			5,9 %			

Jämförelse prognoser-utfall

Bokslutet visar ett bättre resultat än prognostiserat i tertialrapport 2. Detta beror på ett färre antal flyktingar under de senaste fyra månaderna samt lägre handläggningskostnader.

Tabell 12: Jämförelse prognoser-utfall Flyktingmottagande (mnkr)			
	Bokslut	T 2	T 1
netto	0,5	-0,1	0,0

Kostnads- och intäktsutveckling

Intäkterna har minskat mellan åren 2008 och 2009 med 4,0 miljoner kronor vilket motsvarar 43 %. Detta beror på att debiteringen av introduktionsersättnings-kostnader samt handläggningskostnader till Farsta och Skarpnäck har varit lägre på grund av ett lägre antal flyktingar. Kostnader har minskat med 9,9 miljoner kronor på grund av att antalet hushåll mellan november 2008 och november 2009 har minskat med 42 %.

Stadsmiljö

Utfall jämfört med budget

Utfallet för stadsmiljö visar ett överskott med 2,2 miljoner kronor. 1,1 miljoner kronor avser lägre kostnader för räntor och avskrivningar.

Tabell 13: Utfall jämfört med budget Stadsmiljö (mnkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Utfall 2008
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto
Parkskötsel	15,0	-0,2	14,0	-0,2	1,0	0,2
Räntor o avskrivningar	4,7	0,0	3,6	0,0	1,1	0,3
Handläggning	1,2	0,0	1,1	0,0	0,1	0,1
Summa	20,9	-0,2	18,7	-0,2	2,2	0,6
Avvikelse i %					10,6 %	

Jämförelse prognoser – utfall

Överskottet är högre än beräknat bland annat på grund av att flera investeringar inte blivit färdiga förrän i slutet av året och då inte genererat räntor och avskrivningar.

Tabell 14: Jämförelse prognoser-utfall Stadsmiljö (mnkr)			
	Bokslut	T 2	T 1
Netto	2,2	0,7	0,0

Kostnads- och intäktsutveckling

Nettokostnaderna har minskat 0,4 miljoner kronor mellan åren 2008 och 2009, vilket beror på att det nya entreprenadavtalet för Vantördelen kostar mindre än tidigare avtal. Det nya avtalet innehåller både en rörlig och fast del. Det tidigare avtalet bestod bara av en fast del.

Förskoleverksamhet

Utfall jämfört med budget

Förskolan visar ett överskott på 10,7 miljoner kronor, varav 4,9 miljoner kronor är resultatenheternas överskott som förs över till år 2010. Totalt med 2008 års resultatfond finns 21,9 miljoner kronor i fonden till 2010.

Tabell 15: Utfall jämfört med budget Förskola (mnkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Utfall 2008
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto
Utgående peng	324,6	-33,8	314,1	-31,0	7,7	1,8
Tilläggsanslag	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0
Barn i behov av särskilt stöd	25,3	-1,7	27,8	-2,6	-1,6	0,0
Lokaler	72,6	-12,3	71,1	-10,0	-0,8	1,9
Öppen förskola mm	4,0	0,0	4,4	0,0	-0,4	0,7
Resursenheten	4,1	0,0	3,8	0,0	0,3	-0,3
Barnomsorgsgarantin	3,2	0,0	3,2	0,0	0,0	1,3
Övergripande	6,0	0,0	0,0	0,0	6,0	10,0
Gemensamt	6,5	0,0	7,3	-0,2	-0,6	0,1
Summa	451,3	-47,8	436,6	-43,8	10,7	15,5
Resultatfond från 2008					17,0	11,6
Överföring till 2010					-21,9	-17,0
Sa efter resultatdisposition					5,7	10,1
Avvikelse i %					1,4 %	

Jämförelse prognoser – utfall

Bokslutet visar ett mindre överskott än prognostiserat i tertialrapporterna. Förändringen mellan bokslut och tertialrapporterna beror främst på att resultatenheterna redovisar ett större överskott än vad som har redovisats i tidigare rapporter. Dessutom har kostnaderna för vissa av de nya förskolorna blivit något högre än beräknat.

Tabell 16: Jämförelse prognoser – utfall Förskola (mnkr)			
	Bokslut	T 2	T 1
Netto	10,7	16,2	11,0
Resultatöverföring	-4,9	1,8	-1,8
Slutligt resultat	5,7	14,4	12,8

Utförarenheternas resultat

Tabell 17: Utförarenheternas resultat Förskola (mnkr)					
	Budget- omslutning	Fond från 2008	Resultat 2009	Fond till 2010	Resultat i % av omslutning
Snösätra förskolor	22,7	0,9	0,8	1,7	3,5 %
Rågsved 1 förskolor	20,2	1,6	0,3	1,9	1,5 %
Rågsved 2 förskolor	18,2	1,3	0,5	1,8	2,7 %
Örby förskolor	31,9	1,8	-1,2	0,6	3,8 %
Högdalens förskolor	27,8	0,2	0,4	0,6	1,4 %
Hagsätra 1 förskolor	15,4	0,8	0,9	1,5	5,8 %
Hagsätra 2 förskolor	16,6	1,3	0,9	1,7	5,4 %
Dalens förskolor	24,4	1,1	0,2	1,2	0,8 %
Årsta 2 förskolor	36,5	0,9	0,2	1,2	0,5 %
Enskede Gårds förskolor	43,1	2,7	0,2	2,9	0,5 %
Östberga förskolor	21,8	1,6	0,6	2,2	2,8 %
Blåsuts förskolor	17,2	1,0	-0,1	0,9	0,6 %
Årsta 3 förskolor	25,2	0,7	1,0	1,7	4,0 %
Stureby förskolor	22,1	1,1	0,8	2,0	3,6 %
Summa	343,1	17,0	5,5	21,9	1,6 %

Kostnads- och intäktsutveckling

Jämfört med år 2008 har antalet barn ökat med i snitt cirka 206 barn vilket främst beror på att nya förskolor startats.

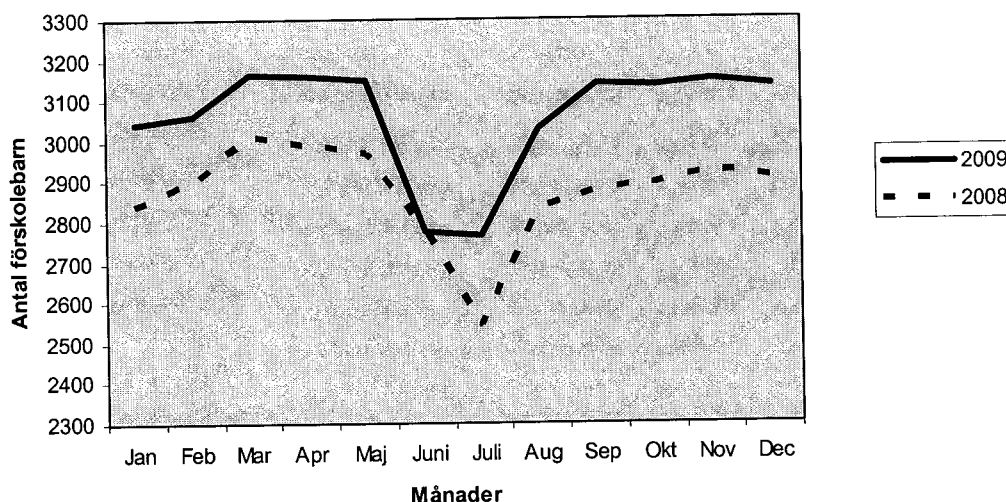
Under hösten 2009 eldhärjades den nystartade förskolan Skogen i Högdalen vilket medfört ökade kostnader i samband med evakueringen till nya lokaler.

Vårdnadsbidraget har betalats ut för 143 barn heltid och 39 barn deltid vilket motsvarat 2,5 miljoner kronor. Intäkterna har ökat med 2,2 miljoner kronor vilket främst beror på stimulansbidragen för nyöppnade förskolor.

Nettokostnaden per barn har ökat med ca 4 % jämfört med 2008. Detta beror i huvudsak på ökade personalkostnader. Andelen förskollärare har ökat från 36 % till 38 % samtidigt som antalet barn per anställd har minskat från 4,7 till 4,2 barn, jämfört med 2008.

De totala lokalkostnaderna har minskat något beroende på att engångskostnader vid ny- ombyggnad och underhåll numera inte är möjligt att finansiera genom driften utan är investeringar. Lokalhyrorna har ökat genom att det är fler förskolor och att de nya kostar mer per barn än de äldre förskolorna.

Antal förskolebarn 2008 och 2009

Äldreomsorg

Utfall jämfört med budget

Äldreomsorgen visar efter resultatöverföring ett underskott om 4,7 miljoner kronor. (Se tabell 18.) Underskottet beror främst på ökat omsorgsbehov inom hemtjänst jämfört med budgeterat, beställarenhetens underskott är 18,6 miljoner kronor. Att det sammantagna underskottet för verksamheten blev endast 0,6 % av nettobudgeten beror bland annat på att kostnaderna för övertaliga inte blev så stora som befarat. Även behovet av placeringar inom vård- och omsorgsboende har minskat under året jämfört med budgeterat.

Utförarenheterna visar ett sammantaget överskott om 1,1 mnkr. Övertaligheten efter upphandlingen av Enskededalens servicehus och Skogsglätans gruppboende har kostat ca 2,8 miljoner kronor.

Tabell 18: Utfall jämfört med budget Äldreomsorg (mnkr)						
Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse Netto	Utfall 2008 Netto
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter		
Vård och omsorg	845,5	-152,2	841,6	-144,2	-3,7	12,7
var av vård- och omsorgsboende			464,4	-99,3		
var av servicehus			148,0	-28,0		
var av hemtjänst			200,3	-16,0		
var av övrigt			28,9	-1,2		

Biståndsenheten	17,8	0,0	17,0	0,0	0,8	2,6
Övergripande	39,2	13,3	38,0	-13,0	0,9	1,0
Summa	902,6	-165,5	896,6	-157,2	-2,3	16,3
Resultatfond från 2008					6,0	1,1
Överföring till 2010					8,4	-6,0
S:a efter resultatdisposition					-4,7	11,4
Avvikelse i %					-0,6 %	

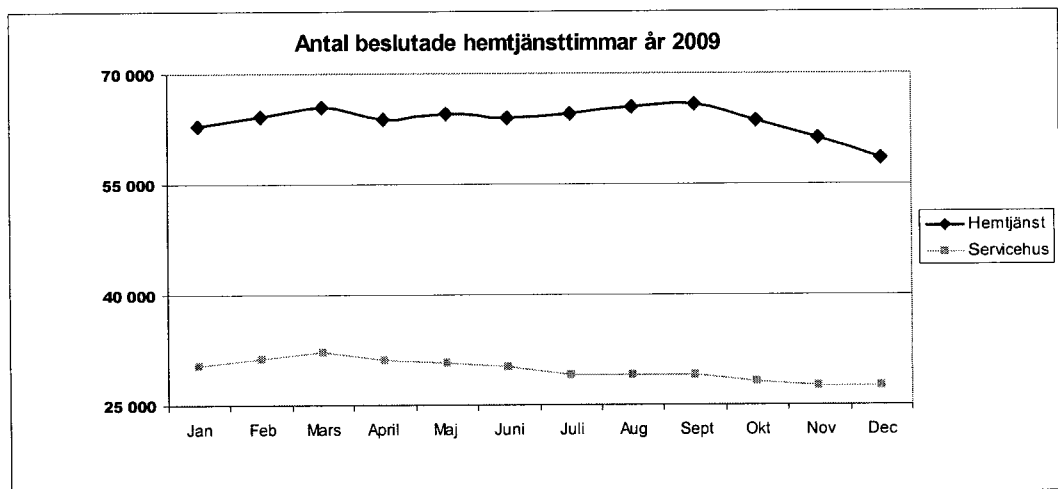
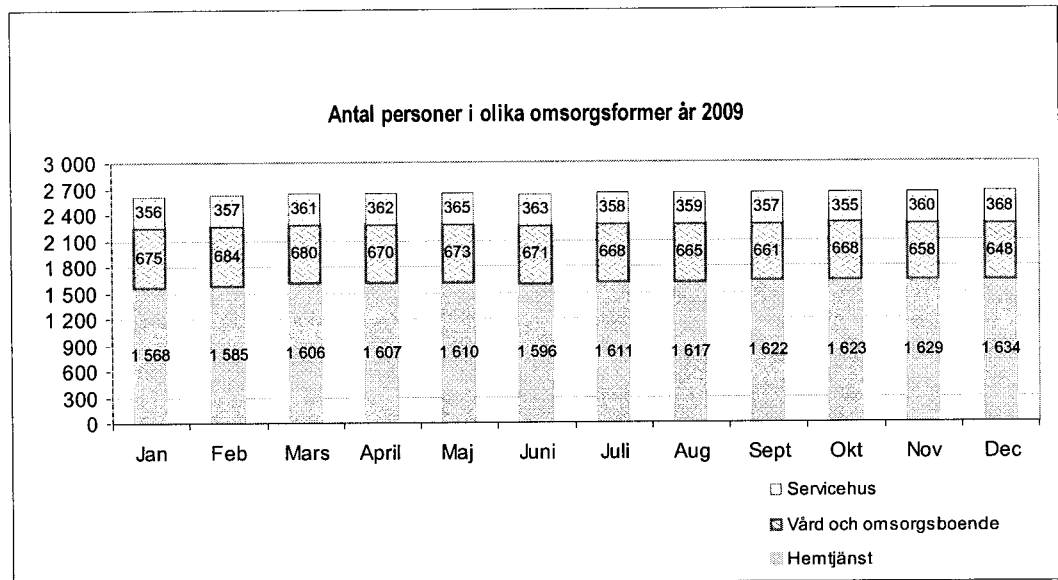
Jämförelse prognoser – utfall

Tabell 19: Jämförelse prognoser-utfall Äldreomsorgen (mnkr)			
	Bokslut	T2	T1
Netto	-2,3	-3,5	7,0
Resultatöverföring	-2,4	-1,0	-3,0
Slutligt resultat	-4,7	-4,5	4,0

Skillnaden mellan prognoserna beror främst på att förväntningarna om att antalet ärenden skulle minska inom beställarenheten var stora i början av året. Budgeten räknades med hänsyn till befolkningsprognoser och för 2 565 personer totalt per månad. Befolkningen förutsågs relativt oförändrad i åldersgruppen 65+, därmed förväntades inte att antalet personer med insatser från äldreomsorgen skulle öka under året. Årets utfall visar att 2 638 personer i genomsnitt per månad hade insatser, det vill säga 73 fler än budgeterat. Ökningen var särskilt stor inom hemtjänsten.

När årets andra tertiäl räknades var det tydligt att trenden med ett högre antal personer skulle hålla sig kvar. Beställarenheten hade initierat ett omfattande granskningsarbete över besluten i de högsta nivåerna, vilket skulle i vissa fall resultera i nyprövningar av beslut. Utförarenheterna, främst inom hemtjänsten och servicehus, räknade med att nyprövningar skulle leda till en minskning av intäkterna. Samtidigt räknade flertal utförare med ökade lönekostnader som en följd av influensapandemin och övertalighet i samband med upphandlingar. Allt detta förklarar skillnaden mellan prognosen för resultatöverföringen i T2 och utfallet i bokslutet.

Beställarenhetens underskott minskade jämfört med prognoserna i tertiälerna. Förbättringen beror på att beställarenhetens antal relativt dyra placeringar i höga nivåer, främst inom hemtjänsten och servicehus, minskade samtidigt som insatserna inom lägre nivåer ökade under sista kvartalet.

Utförarenheternas resultat

Sammantaget visar utförarenheterna ett överskott om 1,1 mnkr före överföring av resultatfonderna.

Hemtjänsten visar ett överskott med 1,4 miljoner kronor. Intäkterna minskade som en följd av förskjutningen från höga till låga nivåer inom hemtjänsten. En jämförelse mellan andra och tredje tertialen visar att intäkterna minskade med 3,0 miljoner kronor (7 %) inom hemtjänsten. Två hemtjänstenheter klarade inte anpassningen till lägre intäkter och därför visar de underskott i år.

Tabell 20: Utförarenheternas resultat hemtjänst (mnkr)

	Budget- omslutning	Fond från 2008	Resultat 2009	Fond till 2010	Resultat i % av omslutning
Bandhagen/Örby	18,9	0,9	0,0	0,0	0,0 %
Stureby	19,4	1,0	-0,2	0,8	1,0 %
Gullmarsplan	19,9	0,9	1,3	2,0	6,5 %
Dalen	18,8	0,8	0,7	1,5	3,7 %
Årsta	27,4	0,8	-0,4	0,4	1,5 %
Högdalen	19,8	0,6	0,0	0,6	0,0 %
Nattpatrull	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Summa	129,0	5,0	1,4	6,2	1,0 %

Vård- och omsorgsboendena visar underskott om 0,4 miljoner kronor. Det är två enheter som har ett negativt resultat. Enskededalens servicehus underskott beror på svårigheter att vidta åtgärder mitt i en upphandlingsprocess.

Underskottet kan till 87 % tillskrivas Skogsgläntan. Gruppboendet försämrade sitt resultat jämfört med 2008. Resultatet i procent av omslutningen ökade från 9,4 % 2008 till 13,5 % 2009. Mårtensgårdens underskott beror på kostnader för övertaliga samt en ökad andel boende med beslut i låga nivåer. De övriga utförarenheterna lyckades uppnå antingen ett balanserat eller positivt resultat.

Tabell 21: Utförarenheternas resultat vård- och omsorgsboende (mnkr)

	Budget- omslutning	Fond från 2008	Resultat 2009	Fond till 2010	Resultat i % av omslutning
Enskededalens servicehus	59,6	0	-1,5	0	2,5 %
Rågsveds servicehus	33,8	0	0,0	0,0	0,0 %
Stureby sjukhem	124,6	0	0,2	0,2	0,2 %
Årsta sjukhem	49,9	0	1,4	1,4	2,8 %
Mårtensgården	24,7	1,0	-0,5	0,5	2,0 %
Summa	292,6	1,0	-0,4	2,1	-0,1%

Tabell 22. Utförarenheter Övrig verksamhet (mnkr)					
Övrig verksamhet	Budget- omslutning	Fond från 2008	Resultat 2009	Fond till 2010	Resultat i % av omslutning
Förebyggande	5,4	0	0,1	0	1,9 %
Kostenheten	18,7	0	0,0	0,0	0,0 %
Summa	24,0	0	0,1	0	0,4 %

Totalt har ca 23,5 miljoner kronor funnits för projekt inom äldreomsorgen under 2008. 10,5 miljoner kronor har förbrukats till en rad olika projekt, se bilaga 1. 13,0 miljoner kronor är överförda till 2010 för att fortsätta driva sexton projekt.

Kostnads- och intäktsutveckling

Intäkterna för totala äldreomsorgen minskade med 3,8 % (5,8 miljoner kronor) och kostnaderna ökade med 3,8 % jämfört med 2008.

Kostnads- och intäktsutvecklingen inom äldreomsorgen präglas främst av det ökade omsorgsbehovet och kostnader för övertaliga i samband med upphandlingar. Kostnads- och intäkterna har också påverkats av införandet av valfrihetssystemet. Förutom prisökningarna (5 % inom hemtjänsten och 6,39 % inom vård- och omsorgsboendena) har hyreskostnader och intäkter påverkats av lokalschablonerna.

Den totala försäljningen minskade med 25,5 %. Detta beror främst på att den egna försäljningen till andra stadsdelar uteblivit i och med att verksamheter upphandlats. Även intäkterna för försäljningen av kost minskade med 2,7 miljoner kronor i samband med avvecklingen av Stureby köket. Vissa intäkter ökade dock. Hyresintäkterna ökade med 14,7 % eller 9,3 miljoner kronor. Lokalschablonen för placeringar i förvaltningens egna vård- och omsorgsboenden och hyresintäkterna från de enskilda finns i denna ökning. Det ena beror på priserna i valfrihets-systemet och det andra beror på att fler enskilda tecknat andrahandshyresavtal med stadsdelen i stället för med Micasa.

Hyreskostnaderna har ökat med 4,6 %. Förutom lokalschablonen för placeringar utanför förvaltningens egna vård- och omsorgsboenden och de årliga hyresökningarna, har nya blockförhyrningsavtal tecknats med Micasa vilket ökat hyreskostnaderna. Kostnader för verksamhetslokaler har däremot minskat med 2,3 miljoner kronor eller 6,4 % jämfört med 2008. Flera

verksamhetslokaler har avvecklats inom äldreomsorgen bland annat Stureby köket.

Kostnader för inhyrd personal har minskat med 3,4 miljoner kronor eller 61 %. Utförarenheterna har tagit emot personal som valt att stanna kvar i förvaltningen efter verksamhetsövergångar. Verksamhetsövergångar har även påverkat andra kostnader. Lönekostnaderna har minskat med 54,8 miljoner kronor (13 %). Kostnader för köp av vård och tjänster har däremot ökat med 97,4 miljoner (34 %) och det i huvudsak av samma anledning.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utfall jämfört med budget

Verksamheten har ett underskott efter resultatöverföring med 5,2 miljoner kronor. Underskottet är främst inom beställarenheten men även inom utförarenheterna för daglig verksamhet och Enskedes gruppboendestäder.

Tabell 23. Utfall jämfört med budget (mnkr)						
Verksamhet Mnkr	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Utfall 2008
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto
Gruppboende	106,2	-4,5	108,3	-6,2	-0,4	-0,5
Daglig verksamhet	61,6	-11,9	65,0	-12,9	-2,4	-4,1
Personlig assistans	106,9	-65,5	102,6	-61,7	0,5	3,9
Övrigt, hemtjänst mm	46,0	0,0	51,0	-3,0	-2,0	-9,2
Korttidshem	27,3	-12,9	27,8	-13,7	0,3	2,8
Biståndsenhet adm	8,5	0,0	8,2	0,0	0,3	0,0
Adm ledning	2,1	0,0	2,2	-0,1	0,0	0,0
Summa	358,6	-94,8	365,1	-97,6	-3,7	-7,1
Resultatfond från 2008					1,1	0,3
Överföring till 2010					-2,5	-1,1
S:a efter resultatdisposition					-5,2	-7,9
Avvikelse i %					-2,0 %	

Beställarenhetens underskott förklaras av att vissa privata utförare ännu inte accepterat LSS-pengen som fastställts av staden vilket medför att vissa enskilda avtal ger ökade kostnader jämfört med tilldelad budget. Avtalen finns inom områdena korttidsvistelse, gruppboendestäder och daglig verksamhet och är prestationsrelaterade per individ. Några enskilda ärenden har medfört kostnader på grund av sjukhusvistelse i avvaktan på LASS .

Underskottet på övrigt stöd beror på att kostnader för boendestöd, tillsyn för barn över 12 år och sjukhems-kostnader har ökat under år 2009.

Jämförelse prognoser – utfall

Skillnaden mellan prognoserna och utfallet i bokslutet beror främst på osäkerhet om vilka ekonomiska konsekvenser som skulle uppstå i samband med införandet av valfrihetssystemet. Bokslutet har också påverkats av några nivåändringar som har hänt efter höstmätningen. Resultatenheterna har varit försiktiga i sina prognoser under året.

Tabell 24: Jämförelse prognoser-utfall Stöd och service till personer med funktionsnedsättningar (mnkr)			
Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Netto	-3,7	-3,5	-4,6
Resultatöverföring	-1,5	-0,1	-0,3
Slutligt resultat	-5,2	-3,6	-4,9

Utförarenheternas resultat

Utförarna redovisar totalt ett överskott om 2,2 miljoner kronor. Underskottet inom daglig verksamhet beror delvis på att verksamheten under året har haft en outnyttjad kapacitet på grund av att antalet inskrivna brukare varit färre än antalet möjliga platser.

Enskedes gruppbofästäder har haft en omställningsperiod med ett antal brukare som bytt bostad och där omställningen krävt ökade personalresurser. Enskilda brukare har också haft ett betydligt högre vårdbehov pga. tillfälliga sjukdomstillstånd vilket också medfört ökade personalkostnader.

Årsta-Stureby gruppbofästäder är resultatenhet och tar sitt överskott om 1,2 miljoner kronor till 2010. Detta beror på ökade intäkter för ändrade nivåplaceringar samt lägre personalkostnader än budgeterat.

Korttidshem är resultatenhet och tar sitt överskott om 0,3 miljoner kronor till 2010. Korttidshemmens överskott beror på en ökad efterfrågan vilket resulterat i ökade intäkter.

Assistansenheten har också under året haft ökad efterfrågan samtidigt som man anpassat sin organisation kontinuerligt vilket resulterat i minskade kostnader och högre intäkter än förväntat.

Tabell 25: Utförarenheternas resultat (mnkr)					
Verksamhet	Budget-omslutning	Fond från 2008	Resultat 2009	Fond till 2010	Resultat i % av omslutning
Daglig verksamhet	19,7	0,0	-0,9	0,0	-4,6%
Korttidshem	18,3	1,2	0,3	1,5	1,6 %

Gruppbo­städer Årsta/Stureby	23,3	-0,2	1,2	1,0	5,2 %
Gruppbo­städer Enske­de	18,1	0,0	-0,6	0,0	-3,3 %
Assistan­senhe­ten	79,3	0,0	2,2	0,0	2,8 %
Summa	158,7	1,0	2,2	2,5	1,4 %

Kostnads- och intäktsutveckling

Nettokostnaderna har under 2009 ökat med 19,3 miljoner kronor som beror på prestationsökningar. Kostnaderna har ökat med 15,8 miljoner kronor och intäkterna har minskat med 3,5 miljoner kronor. Kostnadsförändringen består av: 27,1 miljoner kronor ökade kostnader för köp av vård och tjänster, 1,4 miljoner kronor ökade lokalkostnader, 1,1 miljoner kronor ökade övriga kostnader. Personalkostnader har minskat med 13,8 miljoner kronor som beror på upphandlingen av två verksamheter i början av året, vilket har direkt samband med kostnadsökningen för köp av vård och tjänster av entreprenörer.

Intäktsminskningen beror på lägre ersättning från andra stadsdelar för placeringar på daglig verksamhet och korttidshem, vilket blev en ekonomisk konsekvens av införandet av valfrihetssystemet.

Tabellen nedan visar förändringen i genomsnittligt antal personer/timmar mellan 2008 och 2009. Förändringen inom prestationsrelaterade verksamheter förklarar nettokostnadsökningen. Inom hemtjänsten har flera beslut omprövats med större restriktivitet och antalet personer har minskat. Inom personlig assistans finns det färre brukare som har beviljats LASS.

Tabell 26: Antal personer		Snitt 2008	Snitt 2009
Daglig verksamhet		149	176
Korttidshem, barn		66	62
Bostad med särskild service, vuxna		97	109
		Snitt 08-12/08	
Hemtjänst	Antal timmar	4 999	4 335
	Antal personer	180	178
Personlig assistent	Antal timmar	59 875	51 979
	Antal personer	140	128

Fritid och kultur

Utfall jämfört med budget

Verksamhetsområdet visar ett överskott om 9,2 miljoner kronor varav 7,7 miljoner kronor avser reserverade medel i samband med verksamhetsplanen. Resterande överskott återfinns inom kollo och gemensamma kostnader. Förvaltningen fick i samband med tertialrapport 10,6 miljoner kronor som extra

budgetmedel för kollo, medel som inte var inräknade i budgeten. De gemensamma kostnadernas överskott på 0,7 miljoner kronor beror på att genomförda utbildningsinsatser delvis kunnat ordnas internt och att kostnaderna för de gemensamma evenemangen blev lägre än planerat.

Tabell 27: Utfall jämfört med budget Fritid och kultur (mnkr)						
Verksamhet	Just budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Utfall 2008
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	Netto
Kultur	1,3	0,0	1,2	0,0	0,1	0,0
Konsument	0,4	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0
Fältassistenter	3,1	0,0	3,1	0,0	0,0	-0,1
Öppna mötesplatser	24,9	-2,1	24,5	-1,9	0,2	-0,5
Kollo	3,6	-1,3	3,2	-1,3	0,4	0,6
Övergripande	7,7	0,0	0,0	0,0	7,7	7,3
Gemensamt	3,0	0,0	2,3	0,0	0,7	0,0
Summa	44,0	-3,4	34,6	-3,2	9,2	7,3
Avvikelse i %					22,7 %	

Jämförelse prognoser – utfall

Tabell 28: Jämförelse prognoser-utfall Fritid och kultur (mnkr)			
Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Netto	9,2	8,1	7,7

Ökningen av överskottet beror främst på extra budgetmedel för kollo samt lägre övergripande kostnader än planerat.

Utförarenheternas resultat

Utförarna redovisar totalt ett underskott om 0,1 mnkr, främst beroende på ökade personalkostnader inom område 1 innan övergången till entreprenad.

Tabell 29: Utförarenheternas resultat (mnkr)			
	Budget- omslutning	Resultat 2009	Resultat i % av omslutning
Fritid område 1 (Dalen, Årsta, Enskede)	5,3	-0,2	-3,8 %
Fritid område 2 (Östberga, Stureby)	5,3	0,0	0,0 %
Fritid område 3 (Rågsved, Hagsätra)	5,1	0,0	0,0 %
Fritid område 4 (Örby, Hagsätra)	6,6	0,1	1,5 %
Summa	22,3	-0,1	0,4%

Kostnads- och intäktsutveckling

Nettokostnaderna är 2,2 miljoner kronor lägre än 2008. Minskningen beror på att kostnaderna för skadegörelser varit mindre samt att det under 2008 gjordes satsningar på uppfräschning av lokaler och inventarieinköp. Öppna mötesplatser har blivit 1,0 miljoner kronor dyrare än 2008 vilket beror på löneuppräknings samt dyrare hyror.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Utfall jämfört med budget

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder är 3,3 miljoner kronor högre än budgeterat varav ekonomiskt bistånd utgör 7,6 miljoner kronor. Nettobudgeten för ekonomiskt bistånd var 22,6 miljoner kronor högre 2009 än den var 2008 och medelbidraget per hushåll var 5 % (413 kr) högre 2009 än det var 2008. Det genomsnittliga antal hushåll har ökat från 1 449 till 1 564 och månadskostnaden är i snitt 1,6 miljoner kronor högre än den var år 2008.

Arbetsmarknadsåtgärder visar ett överskott om 4,2 miljoner kronor. Förvaltningen har medvetet valt att inte anställa fler OSA-anställda på grund av underskottet inom ekonomiskt bistånd. Nettokostnaden för arbetsmarknadsåtgärder har dock bara minskat med 0,6 miljoner kronor mellan 2009 och 2008.

Tabell 30: Utfall jämfört med budget Ekonomiskt bistånd (mnkr)						
Verksamhet	Justerad budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2008
Arbetsmarknadsåtgärder	19,7	-10,5	15,0	-10,0	4,2	2,6
Ekonomiskt bistånd	141,8	-3,3	150,9	-4,8	-7,6	-13,3
Handläggning	29,0	-1,0	29,4	-1,5	0,1	2,1
Summa	190,5	-14,8	195,3	-16,3	-3,3	-8,6
Avvikelse i %					-1,9 %	

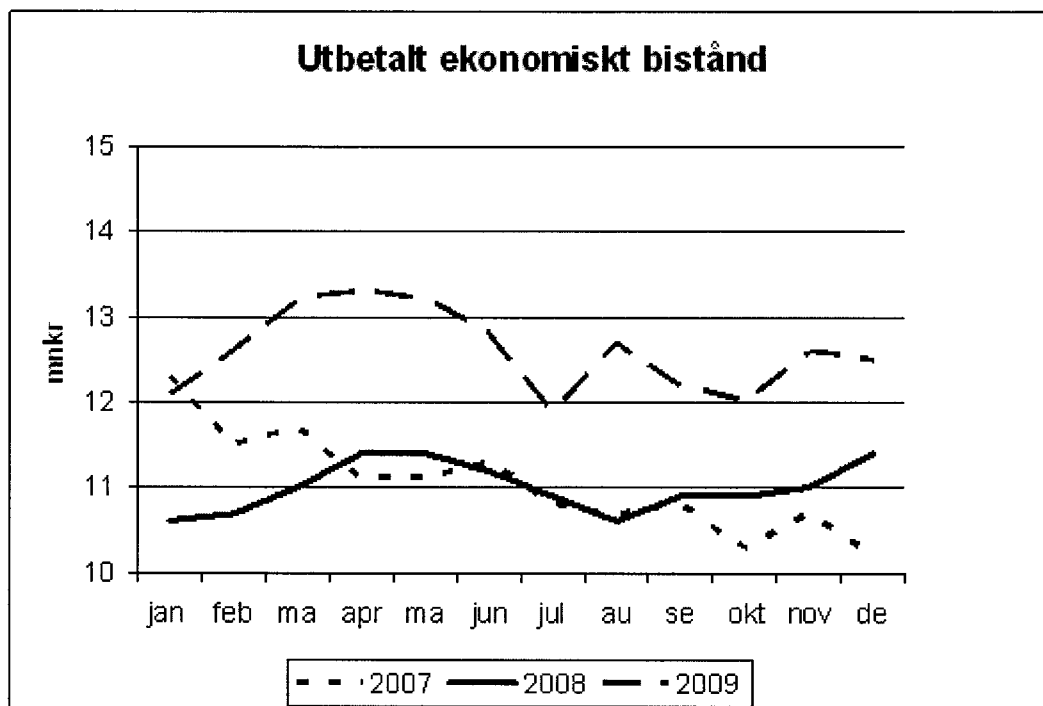
Jämförelse prognoser – utfall

I jämförelse med tertialrapporterna beror det minskade underskottet främst på erhållna budgetjusteringar om totalt 7,8 miljoner kronor varav 4,3 i tertialrapport 1 och 3,5 i tertialrapport 2. Totalt har 150,8 miljoner kronor betalats ut i försörjningsstöd varav 51 % betalades ut under första halvåret.

Tabell 31: Jämförelse prognoser-utfall Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder (mnkr)			
	Bokslut	T 2	T 1
netto	-3,3	-11,0	-21,0

Kostnads- och intäktsutveckling

Nettokostnaderna har ökat med 14,7 miljoner kronor jämfört med bokslutet år 2008. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd, inklusive handläggning, har ökat med 15,2 miljoner kronor. Av detta beror nästan hälften på ett ökat medelbidrag per hushåll. Antalet hushåll har ökat från 1 482 i januari till 1 559 i december. Kostnader för feriearbetande ungdomar har ökat med 0,2 miljoner kronor och nettokostnaden för arbetsmarknadsåtgärder har minskat med 0,7 miljoner kronor, vilket beror på att antalet OSA-anställda minskat.

Resultatenheter

Resultatenheterna hade från år 2008 med sig ett positivt saldo på sammanlagt 24,0 miljoner kronor i resultatfonden. Resultatenheterna redovisar ett sammanlagt överskott med 9,6 miljoner kronor för årets verksamhet. 5 av de 26 resultatenheterna hade underskott. Några enheter har större överskott än som kan föras vidare. Det gör att fonden slutligen ökar med 8,8 miljoner kronor. När hänsyn har tagits till tidigare resultatfond har samtliga resultatenheter positiva resultat med sig till år 2010. Totalt finns det 32,8 miljoner kvar i resultatfonden till år 2010.

Närmare kommentarer och fördelning per enhet återfinns under respektive verksamhetsområde. En sammanställning finns även i blankett 1.6 i bilaga 1.

Analys av balansräkning

I balansräkningen redovisas stadsdelsnämndens tillgångar och skulder vid början och slutet av året. I nedanstående tabeller redovisas en sammanfattning. I bokslutsbilagan finns balansräkningen i sin helhet.

Tillgångar

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 7,6 miljoner kronor i förhållande till bokslut 2008. Likvida medel har minskat med 0,4 miljoner kronor som en följd av att antalet förskottskassor minskat genom att kort används i större utsträckning och att förvaltningen avslutat sitt checkkonto. Förvaltningen har även lagt om hantering av "egna medel" till ett separat plusgiro. Kundfordringar har minskat med 2,9 miljoner kronor, vilket beror på att vår försäljning av platser inom olika vård- och omsorgsverksamheter minskat som en följd av att verksamheter har lagts ut på entreprenad. Anläggningstillgångar har ökat med 10,5 miljoner kronor som en följd av ökade investeringar i parker.

Skulder och eget kapital

Leverantörsskulder har minskat med 11,9 miljoner kronor, vilket främst hänför sig till stadsinterna leverantörsskulder. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 9,7 miljoner kronor. Detta beror till viss del på att leverantörsskulderna minskat men också på en ökning av förutbetalda intäkter (statsbidrag) för pågående projekt främst inom äldreomsorgen.

Eget kapital har ökat med 9,6 miljoner kronor som en följd av förändringar i balansräkningen. Eget kapital för en stadsdelsförvaltning har inte samma innebörd som eget kapital i ett vanligt företag.

Årets avsättning till resultatfonder uppgår till 8,8 miljoner kronor.

Förvaltningens förskottskassor uppgår till 0,3 miljoner kronor.

Stadsdelsförvaltningens limit för förskottskassor uppgår till 0,8 miljoner kronor.

Tabell 32: Tillgångar (mnkr)	2009	2008
Likvida medel, klientmedel och förskottskassa	0,4	0,8
Kundfordringar, bl.a. hemservice- och barnomsorgsavgifter	24,6	27,5
Förutbetalda kostnader, bl. a. hyror och upplupna intäkter	43,9	44,4
Övriga kortfristiga fordringar	3,9	3,0
<i>Summa omsättningstillgångar</i>	<i>72,8</i>	<i>75,7</i>
Anläggningstillgångar	54,4	43,9
Summa Tillgångar	127,2	119,6

Tabell 33: Skulder och eget kapital (mnkr)	2009	2008
Leverantörsskulder	85,0	96,9
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	58,7	49,0
Diverse kortfristiga skulder	0,4	0,2
Övriga kortfristiga skulder	0,0	0,0
<i>Summa skulder</i>	<i>144,1</i>	<i>146,1</i>
Eget kapital	-16,9	-26,5
Summa skulder och eget kapital	127,2	119,6

Investeringar

Investeringar i parker

Budgeten för investeringar i parker visar ett överskott med 0,6 miljoner kronor.

Tabell 34: Objekt	Justerad budget 2009		Utfall 2009		Avvikelse Netto
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	
Vårflodsparken (Enskedefältet)	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0
Dalensparken (Enskede)	0,8	0,0	0,8	0,0	0,0
Aspöparken (Örby)	0,5	0,0	0,4	0,0	0,1
Tannerforsparken (Stureby)	0,5	0,0	0,4	0,0	0,1
Arkitekten (Johanneshov)	0,5	0,0	0,4	0,0	0,1
Rågdalen (Rågsved)	6,9	0,0	7,0	0,0	-0,1
Dalbotten (Högdalen)	1,2	0,0	1,2	0,0	0,0
Högdalstopparna (Högdalen)	1,3	0,0	0,9	0,0	0,4
Summa	11,9	0,0	11,3	0,0	0,6
Avvikelse i %					5,0 %

I huvudsak går investeringsprojekten enligt planerna. Ombudgetering begärs för Tannerforsparken och Arkitekten med vardera 0,1 miljoner kronor.

Övriga investeringar

Endast 1,1 miljoner kronor, 12 % av budgeten för övriga investeringar, har använts. Förvaltningen har inte bedömt att det funnits behov av att nyttja mer. Främst har investeringar gjorts genom utbyte av olika vitvaror i kök och andra utrymmen samt en delfinansering av hälsoträdgården i Rågsveds servicehus.

Ombudgeteringar

Förvaltningen begär ombudgetering med 1,5 miljoner kronor för statliga medel från 2008 för ny vårdform inom socialpsykiatri. Medlen är oförbrukade under 2009. Ombudgetering begärs även med 0,4 miljoner kronor för sjukfrånvaro-projekt som beviljades i tertialrapport 1 och som sedan startades under hösten 2009. Projektet fortsätter under 2010.

Även 0,2 miljoner kronor inom ramen för investeringar i parker begärs ombudgetering för. Det är 0,1 miljoner kronor vardera för Tannerforsparken i Stureby och Arkitekten i Johanneshov. Dessa projekt färdigställs våren 2010.

Medel för lokaländamål

Medel för lokaländamål redovisas i bilaga 1.

Övrigt

Feriearbeten

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd erhöll 1,1 miljoner kronor till feriearbeten för ungdomar sommaren 2009. Förvaltningen fick 540 ansökningar och i stadsdelen fanns 276 erbjudna arbetsplatser. De medel som tilldelades förvaltningen räckte till feriearbete åt 148 ungdomar. I samband med den s.k. Södervisionen erhöll nämnden ytterligare 0,8 miljoner kronor vilket resulterade i att förvaltningen kunde erbjuda sammanlagt 276 ungdomar feriearbete. 239 ungdomar av dessa tillträdde sina feriearbetsplatser - 100 (42 %) var flickor och 139 (58 %) var pojkar. De ungdomar som tackade nej till erbjudet feriearbete hade bland annat fått annat arbete, hade resplaner eller blivit sjuka. Ett stort antal arbetsplatser, främst inom den egna förvaltningen, kontaktades för att få tillgång till handledda feriearbetsplatser och gensvaret har varit stort.

Sommarkoloni

Antalet sökanden till sommarkoloniverksamheten var under året 633 barn att jämföra med 530 barn år 2008. Av de sökande blev det 529 barn som slutligen tackade ja till den erbjudna platsen (jämfört med 460 år 2008). Anledningen till att man tackade nej varierade. För en del familjer hade deras sommarplaner förändrats, andra tackade nej för att de inte erbjöds just den kolloplats eller de veckor de önskat. Några tackade också nej p.g. a. sjukdom. Dagkollo-verksamheten som anordnades av stadsdelen har liksom förra året varit mycket populär med totalt 1 040 besökare.

Hemlöshet

I samband med tertialrapport 1 fick nämnden en budgetförsäkring med 2,8 miljoner kronor. Av dessa avsåg 2,0 miljoner kronor medel till föreningen Convictus för drift av Bryggan/Vantör, som är en dagverksamhet för hemlösa.

Övriga medel, 0,8 miljoner kronor, avsåg medel till stödboendet Slingan i Rågsved.

Ny vårdform inom socialpsykiatri

Medlen för 2009 är inte förbrukade, ombudgetering begärs till 2010.

Upphandling och konkurrensutsättning

Förvaltningen har under året arbetat med upphandling och konkurrensutsättning av utförarverksamheterna i enlighet med aktivitetsplanen. Förvaltningen har också genomfört upphandlingar samt deltagit i gemensamma och centrala upphandlingar avseende köp av varor och tjänster till olika verksamheter. Aktivitetsplanen har genom nämndbeslut reviderats under året: Sex gruppboendestäder för stöd och service till personer med funktionsnedsättning har undantagits från aktivitetsplanen eftersom förvaltningen gjorde bedömningen att dessa enheter riskerar att inte få tillstånd från Länsstyrelsen för entreprenad. I samband med denna revidering tidigare lades också upphandlingen av daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning samt senare lades även upphandlingen av tre gruppboendestäder och en servicebostad då två av gruppboendestäderna utgörs av nybyggnation.

Rågsveds servicehus inom äldreomsorgen har undantagits från aktivitetsplanen då servicehuset ska omvandlas till trygghetsboende. Upphandlingen av två gruppboendestäder inom socialpsykiatri har senare lagts i avvaktan på resultatet av utformningen av kundvalssystemet som träder i kraft 1 januari 2010, vilket utretts av stadsledningskontoret.

Egenregianbud har lagts i den centrala upphandlingen av Stureby vård- och omsorgsboende. Syftet med att lägga egenregianbud i upphandlingen var att låta egenregins kvalitet konkurrera med kvaliteten på den öppna marknaden. Det bedömdes också vara stimulerande för de medarbetare som fick möjlighet att delta i den arbetsprocess som upphandlingen förde med sig. Egenregianbudet vann upphandlingen varför upphandlingen avbröts. Verksamheten övergick till att drivas på intraprenad från den 1 oktober 2009.

Under år 2009 har inga utmaningar inkommit till nämnden.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

● Uppfylls helt

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål har uppnåtts. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att sänka de administrativa kostnaderna och med att effektivisera lokalutnyttjandet.

Indikator	2008	2009	2009	2009
Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	3,28 %	3,7 %	tas fram 2009	2009
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	4 st	3 st	45 st	2009
Hyreskostnadens andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN förskola)	11,43 %	12 %	tas fram 2009	2009
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN äldreomsorg)	3,92 %	10 %	tas fram 2009	2009

Kommentar: Intäkterna för servicehusen var bokfört på fel baskonto 2008. Detta gjorde att målvärdet för indikatorn sattes för högt år 2009. Därutöver har förvaltningen arbetat aktivt för att minska lokalkostnaderna inom äldreomsorgen genom att avveckla vissa lokaler och genom att omvandla lokaler för framförallt förskoleverksamhet.

Uppsatta aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka för ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna	2008-01-01	2010-12-31	

Kommentar: Lokaler samnyttjas för skolbarnsomsorgen.

NÄMNDMÅL:

Förvaltningens resurser ska utnyttjas effektivt

● Uppfylls helt

Förvaltningen bedömer att målet är uppfyllt.

Synpunkter och klagomål

Förvaltningens enheter tillämpar enhetliga rutiner för hantering av klagomål och synpunkter. Rutinerna innebär bland annat att enheterna tre gånger per år ska rapportera antalet klagomål, typ av klagomål och övergripande beskriva vidtagna åtgärder. Hittills under året har förvaltningens egna verksamheter tagit emot totalt ca 300 synpunkter (inklusive beröm) och klagomål. De vanligaste klagomålen rör kategorierna "felaktigt utförd insats", "utebliven/försenad insats" och "bemötande". Synpunkter och eventuella klagomål återkopplas till berörda huvudsakligen genom samtal, hembesök, brev eller mejl. Inkomna synpunkter/klagomål tas upp på APT och klagomålen kan oftast rättas till genom att rutiner ses över och förbättras, information ges till medarbetarna (t.ex. tydliggjord information till vikarier) och i förekommande fall sker samtal med entreprenör.

Individ- och familjeomsorgen: Cirka 30 klagomål har inkommit under året. Flera enheter saknar en systematisk dokumentation och tydliga rutiner beträffande klagomålshanteringen. Det finns behov av att tydliggöra vad som är synpunkter och klagomål på ett beslut och synpunkter och klagomål på bemötande och tillgänglighet. De flesta inkomna klagomål 2009 har handlat om brist på tillgänglighet.

Funktionsnedsättning: Under året har ett (1) skriftligt klagomål inkommit från en brukare på daglig verksamhet. Klagomålet gällde bemötande och att brukaren ansåg att anordnandet av praktikplats gick för långsamt. När brukare, anhöriga och företrädare har lämnat synpunkter så har detta gjorts muntligt, vilket i de flesta fall föredragits av brukarna även när de erbjudits att skriva ner klagomålet/synpunkten.

Förskola och fritid: Totalt har 49 klagomål inkommit inom verksamhetsområdet förskola och fritid (71 förskolor, 4 fritidsgårdar, två träffpunkter och två parklekar). Av dessa kommer 45 klagomål från brukare. I 18 av fallen handlar klagomålen om bemötandet och 13 handlar om miljö/säkerhetsfrågor.

Äldreomsorgen: Totalt har 224 klagomål och synpunkter inkommit till äldreomsorgen. Till största delen har det handlat om missnöje med kontinuitet, dåligt bemötande och felaktigt utförd insats. Flertalet klagomål som inkommit till kostenheten har handlat om att komponent saknas till måltiden vilket åtgärdats omedelbart.

Utöver sammanfattade åtgärder ovan har diskussion om bemötande skett bland annat inom ramen för arbetet med Vision 2030 för en äldreomsorg i världsklass. Ett ständigt utvecklingsarbete med att förbättra kontinuiteten med hjälp av Schemas pågår inom hemtjänsten. Granskning av dokumentationen enligt SoL och HSL har genomfört fortlöpande under året för att vidareutveckla så att brister minimeras. Diskussion har förts om anhörigsamverkan och vikten av att lyssna och bemöta anhöriga/närstående på ett korrekt sätt.

Stadsmiljö/parkskötsel: Utöver ovanstående redovisning av synpunkter/klagomål rörande verksamheterna har det under året kommit in 491 felanmälningar till stadens driftcentral gällande Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. Uppskattningsvis gäller dock 10-15 % av dessa andra förvaltningar, till exempel trafikkontoret. Flera av anmälningar gäller också samma fel. Merparten av felanmälningarna gäller snöröjning och halka under vinterhalvåret och under sommarhalvåret städning i parkerna, tömning av papperskorgar samt slyröjning och gräsklippning. Andra felanmälningar som har kommit in handlar till exempel om trasiga parkbänkar och lekredskap samt nedfallna och döda träd.

Övrigt

Inspektioner m.m.

Utöver de redogörelser av inspektioner m.m. som lämnats ovan vid KF- och nämndmål redogörs nedan för några inspektioner/tillsyn inom individ- och familjeomsorgen.

I början av året genomförde Länsstyrelsen i Stockholms län en tillsyn av nämndens kvinnofridsarbete. Länsstyrelsen riktade kritik mot nämnden för brister när det gällde socialtjänstens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevitnat våld. En mängd åtgärder vidtogs från nämndens sida, bland annat tillskapades ett kvinnofridsteam. I november genomförde länsstyrelsen en uppföljande tillsyn. Länsstyrelsen fann då att nämnden tagit fasta på kritiken och startat ett omfattande utvecklingsarbete för att åtgärda bristerna.

Under sommaren 2009 genomförde länsstyrelsen en tillsyn av missbruksvården där en modell med kollegiegranskning användes som metod. Något resultat av denna tillsyn har ännu inte återkopplats. Under senhösten granskade länsstyrelsen socialpsykiatri, såväl myndighetssidan som utförardelen. Nämnden har ännu inte tagit del av något resultat av granskningen.

Internkontroll

En uppföljning av nämndens internkontrollplan 2009 redovisas i bilaga till verksamhetsberättelsen.

Diskriminering

Under år 2009 har två diskrimineringsärenden varit aktuella vid förvaltningen. I det ena ärendet beslutade diskrimineringsombudsmannen att förvaltningen ej gjort sig skyldig till diskriminering. I det andra ärendet har diskrimineringsombudsmannen ej återkommit.

Jämställdhets- och mångfaldsplan

Målen för jämställdhets- och mångfaldsarbetet 2009 har uppfyllts. Förvaltningen har utarbetat gemensamma regler för ett skyndsamt och effektivt agerande vid anmälan om kränkande särbehandling. Enheterna har även innan de gemensamma reglerna utarbetats haft rutiner på enheterna. Medarbetarna har fått information om regler och rutiner exempelvis på arbetsplatsträffar och/eller planeringsdagar.

Dialog och medvetande om jämställdhets- och mångfaldsaspekter diskuteras även på dessa möten. Jämställdhets- och mångfaldsarbetet är ett ständigt pågående arbete som enheterna arbetar med. Enheterna har hunnit olika långt med implementeringen av regler och rutiner men samtliga jobbar med frågan.

Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna

Enligt anvisningar ska nämnden följa upp kommunfullmäktiges uppdrag "Nya arrendeavtal mellan Stockholms kommun och koloniträdgårdar och fritidsträdgårdar inom kommunens gränser". Stadsdelsnämnden har inga byggnader att överföra till någon koloniträdgårdsförening, därför har ingen inventering av byggnader genomförts i stadsdelen. Samtliga arrendeavtal är uppsagda och nya avtal har skickats ut för påskrift till föreningarna.

Söderortsvisionen

Förvaltningen har under hösten tillsammans med SLK organiserat en omfattande medborgardialog kring framtagandet av ett nytt program för utvecklingen i Söderort. Ett tiotal aktiviteter har genomförts runt om i stadsdelen. Dessa aktiviteter bidrar till att skapa en god bild av vad boende och övriga intressenter önskar och vill och kan utgöra grund för det kommande programmet.

För att nå ut till så många grupper som möjligt och för att nå ut till dem som vanligtvis inte besöker samverkansmöten har olika dialogformer prövats. Förvaltningen har tillsammans med politiker från nämnden och tjänstemän från SLK t.ex. mött ungdomar på en fritidsgård i stadsdelen, besökt ett föräldramöte på en förskola och ett förskoleråd för att nå ut till småbarnsföräldrar, bjudit in föreningslivet och pensionärsföreningar samt mött medborgare i Högdalens centrum och vid Gullmarsplan för att insamla synpunkter om Söderorts fortsatta utveckling. Ett särskilt medborgarmöte har ägt rum i Rågsveds folkets hus angående en framtidsvision för Rågsved. Medborgarmöten har även ägt rum i Östbergaskolans matsal och i förvaltningens lokaler i samband med nämndens öppna möte.

Under våren ägnades ett av förvaltningens företagarråd åt Söderortsvisionen. Projektledaren för Söderortsvisionen var inbjuden att presentera arbetet och företagarna hade möjlighet att ställa frågor och komma med synpunkter. Information om arbetet med Söderortsvisionen har även gått ut till förvaltningens enhetschefer genom Ledningsforum.

Förvaltningen har även deltagit i dialoger och möten som anordnats av Idrottsförvaltningen och de kommunala bostadsbolagen. Förvaltningen är även representerad i styrgruppen för Söderortsvisionen som består av förvaltnings- och bolagschefer samt arbetsgruppen som består av kontaktpersoner för samma förvaltningar och bolag.

Antal ungdomar som har haft feriearbete utifrån projektet redovisas under rubriken "Övrigt" i ekonomiavsnittet ovan.

Demokratiarbete

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 14 juni år 2007 lämnade majoriteten en skrivelse om demokratiarbetet i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. I verksamhetsberättelsen för år 2008 redovisade förvaltningen hur man arbetar med demokrati frågor inom de olika verksamheterna. Arbetet har fortgått under 2009. Under året har till exempel förvaltningen fortsatt arbetet med att skapa möjligheter till brukarinflytande och insyn och delaktighet för medborgarna. Nya sammanträdesformer för stadsdelsnämnden tillämpas från och med år 2009. En vecka innan varje sammanträde har nämnden ett öppet möte då invånarna har möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter på kommande nämnds ärenden.

För år 2009 kan särskilt lyftas fram det arbete förvaltningen genomfört utifrån stadens satsning Söderortsvisionen. Förvaltningen har under hösten tillsammans med stadsledningskontoret (SLK) organiserat en omfattande medborgardialog kring framtagandet av ett nytt program för utvecklingen i Söderort, se redovisning om Söderortsvisionen ovan.

Förvaltningen har härigenom lämnat redovisningen som ska ske enligt uppdraget från stadsdelsnämndens sammanträde den 2007-06-14. I kommande verksamhetsberättelser integreras redovisningen i den övriga verksamhetsuppföljningen.

Bilagor

- Bilaga 1 SLK:s blanketter
- Bilaga 2 Nyckeltal
- Bilaga 3 Uppföljning internkontrollplan 2009
- Bilaga 4 Projektreddovisning sjukfrånvaro